

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

Кафедра політології та журналістики

Очеретяна Яна Володимирівна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему

«Специфіка відеоінтерв'ю Дмитра Комарова й реакція на них споживачів
інформації (на прикладі проєкту «Рік. За кадром. Спецпроєкт Дмитра
Комарова» 2022-23р.).»

Група **С-8-22-Б1Жр(4,0з)**

Спеціальність: **С7 «Журналістика»**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів, текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Я.В.Очеретяна

Науковий керівник
Завідувач кафедри журналістики,
Доцент, к.політ.н

С.С. Бойко

Допущено до захисту перед ЕК

Завідувач кафедри журналістики,
Доцент, к.політ.н

С.С. Бойко

Київ 2026

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВІДЕОІНТЕРВ'Ю В СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	5
1.1. Відеоінтерв'ю як журналістський жанр: поняття та специфіка.....	5
1.2. Типологія та формати відеоінтерв'ю в сучасних медіа	11
1.3. Особливості сприйняття відеоінтерв'ю аудиторією	17
<i>Висновки до розділу 1</i>	19
РОЗДІЛ 2 СПЕЦИФІКА ВІДЕОІНТЕРВ'Ю ДМИТРА КОМАРОВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ СПРИЙНЯТТЯ АУДИТОРІЄЮ	21
2.1. Ідея та концепція спецпроєкту Дмитра Комарова «Рік.За кадром»	21
2.2 Особливості відеоінтерв'ю у проєкті «Рік. За кадром»	28
2.3. Структурні елементи спецпроєкту Дмитра Комарова «Рік.За кадром»....	32
<i>Висновки до розділу 2</i>	38
РОЗДІЛ 3 СТВОРЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ПРОДУКТУ (ЛОНГРІДУ) І ЙОГО ПІЛОТНЕ ТЕСТУВАННЯ.....	40
3.1. Опис і характеристика журналістського мультимедійного продукту	40
3.2. Результати опитування респондентів щодо журналістського мультимедійного продукту	44
3.3. Рекомендації щодо вдосконалення журналістського мультимедійного продукту	52
<i>Висновки до розділу 3</i>	56
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ.....	67
Додаток А.....	67
Додаток Б.....	70

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сьогодні відеоконтент став одним із головних способів отримання інформації. Люди дедалі менше читають тексти і більше дивляться відео — особливо якщо воно розповідає про реальні події живою мовою, а не сухою новинною подачею. Саме тому формат відеоінтерв'ю переживає справжній розквіт: він поєднує журналістику, документалістику й особистий погляд автора в одному продукті.

Проект Дмитра Комарова «Рік. За кадром» — яскравий приклад такого підходу. Журналіст виїжджав у гарячі точки, деокуповані міста та селища, розмовляв із військовими, волонтерами та звичайними людьми, показуючи війну не через зведення і цифри, а через конкретні долі й обличчя. Це принципово відрізняє проєкт від стандартного новинного формату.

Вивчення того, як побудовані ці відеоінтерв'ю і як на них реагує аудиторія, важливе з кількох причин. По-перше, це дозволяє зрозуміти, які прийоми справді «чіпляють» глядача. По-друге, дає змогу побачити, як документальна журналістика працює в умовах активної війни. По-третє, допомагає осмислити, як медіа формують суспільне розуміння того, що відбувається в країні.

Мета дослідження — вивчити специфіку відеоінтерв'ю Дмитра Комарова у проєкті «Рік. За кадром» та проаналізувати реакцію споживачів інформації на ці матеріали.

Завдання дослідження:

1. Визначити поняття та характерні риси відеоінтерв'ю.
2. Дослідити види відеоінтерв'ю.
3. Описати особливості сприйняття відеоінтерв'ю аудиторією.
4. З'ясувати загальну характеристику творчості Дмитра Комарова.
5. Охарактеризувати ідею та концепцію спецпроєкту «Рік. За кадром».
6. Проаналізувати структурні елементи спецпроєкту.
7. Визначити вибірку дослідження.
8. Розробити структуру проведення анкетування.
9. Проаналізувати реакції споживачів на спецпроєкт «Рік. За кадром».

10. Розробити концепцію та структуру журналістського мультимедійного продукту (лонгріду) на основі матеріалів спецпроєкту «Рік. За кадром».
11. Створити лонгрід як журналістський мультимедійний продукт, що поєднує відеоматеріали, текстові елементи та візуальний контент.
12. Провести пілотне тестування лонгріду та оцінити його ефективність на основі реакцій цільової аудиторії.

Об'єкт дослідження — відеоінтерв'ю Дмитра Комарова та реакція аудиторії на них у межах проєкту «Рік. За кадром».

Предмет дослідження — особливості формату, структури та подачі відеоінтерв'ю Дмитра Комарова у проєкті «Рік. За кадром», а також способи, якими ці матеріали впливають на сприйняття та реакцію аудиторії.

Методи дослідження. У роботі використано контент-аналіз відеоматеріалів для вивчення їхньої структури, авторського наративу та аудіовізуальних прийомів; порівняльний аналіз окремих епізодів для виявлення закономірностей у подачі інформації; соціологічні методи — анкетування глядачів, а також аналіз коментарів і реакцій на онлайн-платформах. Отримані дані узагальнено методом синтезу для формування цілісних висновків.

Практичне значення дослідження. Результати роботи можуть бути корисні журналістам і творчим командам, які створюють документальні та авторські відеопроекти. Розуміння того, як аудиторія реагує на різні прийоми подачі матеріалу — монтаж, вибір локацій, стиль інтерв'ю — дає конкретні підказки для вдосконалення контенту. Крім того, дослідження може бути цікаве медіадослідникам і студентам журналістських спеціальностей як приклад аналізу реального українського медіапроекту воєнного часу.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 72 сторінки. Перший розділ присвячений теоретичним засадам відеоінтерв'ю як жанру. Другий — аналізу творчості Дмитра Комарова та концепції проєкту «Рік. За кадром». Третій містить результати анкетування аудиторії та аналіз її реакцій на матеріали проєкту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВІДЕОІНТЕРВ'Ю В СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ

1.1. Відеоінтерв'ю як журналістський жанр: поняття та специфіка

Поняття відеоінтерв'ю формується на перетині журналістики, аудіовізуальної комунікації та цифрових технологій і відображає специфічний формат подання інформації у вигляді зафіксованого на відео діалогу між журналістом і респондентом. У межах медіадосліджень відеоінтерв'ю розглядається як самостійний жанр, що має власні ознаки, структуру та функціональне призначення. Його виникнення пов'язане з розвитком телебачення, проте сучасний етап характеризується розширенням платформи існування за рахунок інтернет-ресурсів, соціальних мереж та стримінгових сервісів [1, с.52-53]. Відеоінтерв'ю функціонує в умовах мультимедійного середовища, у якому поєднуються вербальні, невербальні та візуальні елементи комунікації, що впливають на сприйняття повідомлення аудиторією.

Таблиця 1.1

Поняття відеоінтерв'ю та його місце в сучасних медіа

Аспект аналізу	Змістова характеристика
Поняття відеоінтерв'ю	Аудіовізуальний формат журналістського спілкування, що передбачає зафіксований на відео діалог між журналістом і респондентом з метою отримання, уточнення або представлення інформації
Комунікативна природа	Діалогічна форма взаємодії, у межах якої запитання структурують розмову, а відповіді формують смислове наповнення медіаматеріалу
Жанрова специфіка	Самостійний жанр журналістики, що поєднує ознаки інформаційного, аналітичного та публіцистичного мовлення
Технологічна база	Використання відеокамер, мобільних пристроїв, засобів звукозапису, монтажних програм і цифрових платформ поширення
Візуально-невербальний рівень	Передача міміки, жестів, пози, інтонаційних особливостей мовлення та емоційних реакцій учасників розмови
Структурна організація	Наявність вступної частини, основного блоку запитань і відповідей та завершального фрагмента
Роль журналіста	Модерація діалогу, формування логіки запитань, дотримання професійних і етичних норм

Продовження табл. 1.1

Роль респондента	Носій інформації, позицій, досвіду або експертних оцінок у межах обраної тематики
Місце в традиційних медіа	Використання в телевізійних новинах, тематичних програмах, інформаційно-аналітичних і публіцистичних проєктах
Місце в цифрових медіа	Поширення через онлайн-видання, відеохостинги, соціальні мережі та стримінгові сервіси
Функціональне призначення	Інформаційна, комунікативна, соціальна, репрезентаційна та пізнавальна функції
Особливості сприйняття	Одночасне залучення зорового й слухового каналів, формування ефекту безпосередньої присутності
Аудиторна взаємодія	Можливість коментування, поширення, реагування та включення глядачів у публічне обговорення
Жанрові трансформації	Адаптація до коротких форматів, вертикального відео та платформоорієнтованої подачі
Значення в сучасному медіапросторі	Форма публічної репрезентації думок і досвіду соціальних акторів у візуалізованому комунікативному середовищі

Джерело:[2]

У теоретичному вимірі відеоінтерв'ю визначається як форма журналістського спілкування, спрямована на отримання інформації, пояснень або позицій з певної теми через безпосередній контакт з носієм інформації. Діалогічна природа жанру зумовлює особливу логіку побудови матеріалу, де питання та відповіді формують єдиний смисловий простір. У відеоформаті значення набуває не лише зміст висловлювань, а й інтонація, міміка, жести, темп мовлення, паузи — усі ці елементи суттєво розширюють інтерпретаційні можливості медіатексту. Візуальна складова сприяє створенню ефекту присутності, завдяки чому глядач отримує відчуття безпосередньої участі у комунікативному процесі, що принципово відрізняє відеоінтерв'ю від текстових аналогів.

Місце відеоінтерв'ю в сучасних медіа визначається глибокими змінами у способах споживання інформації. Поширення мобільних пристроїв і високошвидкісного інтернету спричинило зростання попиту на відеоконтент, що сприймається аудиторією як більш наочний і динамічний формат порівняно з текстовими матеріалами. Відеоінтерв'ю органічно інтегрується у новинні стрічки, аналітичні програми, документальні проєкти, авторські канали, подкасти з відеосупроводом [3, с.91-92]. У межах цифрових платформ жанр адаптується до різних хронометражів і стилів подачі, що відображає гнучкість

формату та його відповідність вимогам сучасної аудиторії. Така адаптивність зумовлює широке функціональне застосування жанру в різних медіасередовищах.

Структура відеоінтерв'ю зазвичай передбачає вступну частину, де окреслюється контекст розмови, основний блок запитань і відповідей та завершальний фрагмент, що підсумовує обговорення. У відеоформаті додаткового значення набуває монтаж, вибір ракурсів, робота зі світлом і звуком. Застосування крупних планів акцентує увагу на емоційних реакціях респондента, середні плани створюють відчуття рівноправного діалогу, тоді як загальні плани формують уявлення про простір розмови та атмосферу бесіди. Подібні технічні прийоми безпосередньо впливають на смислове навантаження матеріалу та характер його сприйняття глядачем.

У сучасних медіа відеоінтерв'ю виконує інформаційну, комунікативну та соціальну функції. Інформаційний аспект полягає у передачі фактів, коментарів і позицій з актуальних питань суспільного, наукового чи культурного характеру. Комунікативний вимір проявляється у встановленні зв'язку між респондентом і аудиторією через посередництво журналіста як модератора діалогу. Соціальна функція реалізується через формування публічного простору для обговорення проблем, що стосуються суспільного життя, культури, науки та політики. Таким чином, відеоінтерв'ю постає інструментом публічної репрезентації думок і досвіду різних акторів соціальної взаємодії, надаючи їм голос у медіапросторі.

Професійні стандарти відеоінтерв'ю передбачають дотримання принципів точності, коректності та балансу позицій. Журналіст виступає модератором розмови, відповідальним за логіку запитань і дотримання етичних норм. У відеоформаті етичний аспект набуває особливого значення через публічність матеріалу та можливість його багаторазового перегляду [4]. Будь-які маніпулятивні прийоми, пов'язані з монтажем або вириванням фраз із контексту, негативно впливають на довіру аудиторії та репутацію медіавидання загалом.

Функціонування відеоінтерв'ю в системі сучасних медіа визначається його здатністю адаптуватися до різних комунікативних завдань. Формат

використовується для оперативного реагування на події, поглибленого аналізу проблем, презентації експертних думок і створення портретів особистостей. У межах медіапростору відеоінтерв'ю співіснує з іншими жанрами, утворюючи складну мережу інформаційних потоків. Його розвиток відображає загальні тенденції трансформації медіа, пов'язані з візуалізацією контенту та зростанням ролі персоналізованої комунікації між медіа та аудиторією.

Характерні риси та специфіка відеоінтерв'ю як жанру формуються під впливом поєднання журналістської традиції інтерв'ювання та аудіовізуальних засобів фіксації й поширення інформації. У межах сучасного медіапростору відеоінтерв'ю постає як форма публічної комунікації, у якій мовлення співрозмовників поєднується з візуальними образами, звуковим супроводом і контекстом події або студійного середовища. Подібна синкретичність зумовлює особливий характер сприйняття інформації, адже глядач взаємодіє з медіаповідомленням одночасно на кількох рівнях [5, с.65-66]. Вербальний компонент передає фактичний зміст, логіку міркувань і позицію респондента, тоді як невербальні елементи створюють додаткове смислове тло, що суттєво впливає на інтерпретацію сказаного та загальне сприйняття матеріалу аудиторією.

Таблиця 1.2

Характерні риси та специфіка відеоінтерв'ю як жанру

Критерій аналізу	Характеристика жанру відеоінтерв'ю
Жанрова природа	Аудіовізуальний жанр журналістики, побудований на діалогічній формі комунікації
Форма подання	Поєднання усного мовлення з відеорядом і звуковим супроводом
Комунікативна структура	Взаємодія журналіста й респондента у форматі запитань і відповідей
Тип мовлення	Діалог з елементами монологічних висловлювань респондента
Візуальний компонент	Фіксація міміки, жестів, пози, зорового контакту та поведінкових реакцій
Невербальні засоби	Інтонація, темп мовлення, паузи, емоційне забарвлення висловлювань
Технічна основа	Використання відеозапису, освітлення, звукозапису та монтажних засобів
Композиція кадру	Застосування різних планів і ракурсів для організації простору спілкування
Структура матеріалу	Послідовний розвиток теми через тематично пов'язані блоки запитань
Роль журналіста	Модерація розмови, формування логіки діалогу, дотримання професійних норм
Роль респондента	Репрезентація позиції, досвіду, знань або соціального статусу
Хронометраж	Варіативність тривалості залежно від формату та платформи поширення

Монтажні особливості	Організація темпу, ритму та логічної цілісності відеоматеріалу
Платформи поширення	Телебачення, онлайн-видання, відеохостинги, соціальні мережі
Аудиторне сприйняття	Одночасне залучення зорового й слухового каналів інформації
Інтерактивний потенціал	Можливість публічного обговорення, коментування та поширення
Етичний вимір	Відповідальність за публічне подання висловлювань і контексту розмови
Жанрова динаміка	Адаптація до цифрового середовища та змін медіаспоживання
Місце в медіасистемі	Інструмент публічної комунікації та репрезентації соціальних процесів

Джерело:[6, с.95-102]

Жанрова природа відеоінтерв'ю визначається діалогічною формою подання матеріалу. Комунікативна взаємодія між журналістом і респондентом розгортається у форматі запитань і відповідей, що формують структурну цілісність усього матеріалу. Запитання виконують функцію спрямування розмови, окреслюють тематичні межі й задають темп комунікації, тоді як відповіді респондента становлять смислове ядро відеоінтерв'ю, у межах якого розкривається позиція, досвід або інтерпретація подій. Діалогічність сприяє відчуттю живого спілкування, що принципово відрізняє відеоінтерв'ю від монологічних форм аудіовізуального мовлення та надає жанру особливої комунікативної динаміки.

Аудіовізуальний характер відеоінтерв'ю зумовлює підвищену роль невербальних засобів комунікації. Міміка, жести, поза та інтонаційні особливості мовлення стають повноцінними носіями інформації поряд із вербальним змістом. Невербальні сигнали здатні підсилювати або нейтралізувати зміст висловлювань, створюючи багат шарову структуру повідомлення. Зафіксовані камерою, ці елементи зберігаються в записі та роблять комунікацію відкритою для багаторазового перегляду й аналізу з боку аудиторії.

Окрему роль у формуванні жанрової специфіки відеоінтерв'ю відіграє візуальна організація кадру. Вибір ракурсу, плану зйомки, освітлення та композиції безпосередньо впливає на сприйняття співрозмовників і загальну атмосферу розмови. Крупні плани акцентують увагу на емоційних реакціях, середні плани створюють відчуття рівноправного діалогу, загальні плани формують уявлення про простір комунікації [7, с.140-141]. Такі технічні рішення

стають складовою жанрової мови відеоінтерв'ю та беруть безпосередню участь у формуванні його смислового наповнення.

Структурна організація відеоінтерв'ю має власні особливості, пов'язані з логікою розвитку розмови. Матеріал вибудовується навколо тематичних блоків, що послідовно розкривають різні аспекти обговорюваного питання, а перехід між темами здійснюється через запитання журналіста, які виконують функцію смислових маркерів. У відеоформаті подібна структура підкріплюється монтажними прийомами, що впливають на темп і ритм сприйняття матеріалу. Монтаж постає інструментом організації часу та простору відеоінтерв'ю, формуючи цілісний наратив із розрізнених фрагментів розмови.

Професійна роль журналіста у відеоінтерв'ю має виразну специфіку. Журналіст виступає ініціатором і модератором комунікації, відповідальним за формулювання запитань, підтримання логіки розмови та дотримання етичних норм. Поведінка журналіста в кадрі, манера мовлення та реакції на відповіді респондента стають частиною медіатексту [8]. Професійна майстерність проявляється у здатності підтримувати баланс між активною участю в розмові та наданням простору для висловлювань співрозмовника.

У системі сучасних медіажанрів відеоінтерв'ю вирізняється гнучкістю та здатністю інтегруватися в різні формати — інформаційні програми, аналітичні проєкти, документальні серії, авторські канали й подкасти з відеосупроводом. Подібна універсальність зумовлена поєднанням діалогічної форми, візуальної наочності та можливості персоніфікованої подачі інформації. Поєднання вербальних і невербальних компонентів, діалогічна організація, технічна опосередкованість і публічний характер формують особливу жанрову модель, що відповідає умовам сучасного медіасередовища [9, с.36-38].

Відеоінтерв'ю поєднує діалогічну форму журналістського спілкування з аудіовізуальними засобами подання інформації, що суттєво впливає на спосіб сприйняття змісту аудиторією. Розуміння жанрових ознак відеоінтерв'ю сприяє коректному використанню вербальних і невербальних компонентів, дотриманню професійних стандартів та усвідомленню ролі візуального чинника у формуванні

медіаповідомлення. Усвідомлення специфіки цього формату забезпечує точніше осмислення його місця в інформаційних процесах і публічному дискурсі сучасного суспільства.

1.2. Типологія та формати відеоінтерв'ю в сучасних медіа

Види відеоінтерв'ю залежно від мети та змістового наповнення формуються в межах сучасного медіасередовища під впливом суспільних запитів, редакційних стратегій і технічних можливостей аудіовізуальної журналістики. Класифікація відеоінтерв'ю ґрунтується на функціональному призначенні комунікації, характері інформації, що передається, та способі її подання глядацькій аудиторії.

Таблиця 1.3

Види відеоінтерв'ю залежно від мети та змістового наповнення

Вид відеоінтерв'ю	Мета проведення	Змістове наповнення	Сфера застосування
Інформаційне	Оперативне інформування аудиторії	Факти, події, офіційні коментарі, пояснення	Новинні випуски, інформаційні програми
Аналітичне	Поглиблене осмислення явищ і процесів	Причинно-наслідкові зв'язки, узагальнення, прогнози	Аналітичні передачі, тематичні проєкти
Проблемне	Актуалізація суспільних питань	Обговорення проблем, позиції, аргументи	Публіцистичні програми, дискусійні платформи
Портретне	Розкриття особистості респондента	Біографічні відомості, життєвий досвід, світогляд	Авторські програми, документальні проєкти
Експертне	Передача спеціалізованих знань	Професійні коментарі, пояснення складних явищ	Науково-популярні та інформаційні медіа
Коментарне	Фіксація короткої реакції	Стислі оцінки подій або заяв	Новинні сюжети, стрічки онлайн-видань
Імпровізаційне	Відтворення безпосередньої реакції	Спонтанні відповіді, емоційні висловлювання	Репортажі, вуличні опитування
Дискусійне	Представлення різних позицій	Обмін аргументами між кількома учасниками	Токшоу, публічні обговорення
Авторське	Реалізація індивідуальної концепції журналіста	Тематично відібрані питання, персоналізований підхід	Онлайн-проєкти, авторські канали
Рекламно-іміджеве	Формування публічного образу	Самопрезентація, діяльність, досягнення	Корпоративні та промоційні медіа

Джерело:[11, с.59-62]

Інформаційне відеоінтерв'ю орієнтується на фіксацію фактів і подій, що становлять суспільний інтерес у конкретний момент часу. Цей формат

застосовується в новинних програмах і оперативних інформаційних випусках, де пріоритет надається стислості, чіткості формулювань і актуальності змісту. Запитання журналіста спрямовані на отримання підтверджень, коментарів або пояснень щодо події, що вже відбулася або триває. Респондент виступає носієм фактичних відомостей, офіційної позиції або свідчень, а відеозапис органічно інтегрується в ширший новинний контекст видання.

Аналітичне відеоінтерв'ю зосереджується на поглибленому розгляді явищ, процесів і тенденцій, що потребують пояснення або інтерпретації. Журналіст звертається до експертів, науковців або фахівців у певній сфері, а змістове наповнення розмови концентрується на причинно-наслідкових зв'язках, прогнозах розвитку ситуацій і систематизації інформації. Аналітичне відеоінтерв'ю вирізняється складнішою структурою запитань і більшою тривалістю, що зумовлено необхідністю послідовного розкриття теми. Відеоформат підсилює аргументацію через візуальну присутність експерта та особливості його мовлення.

Проблемне відеоінтерв'ю формується навколо суспільно значущих питань, що викликають дискусії або потребують публічного обговорення. Метою цього формату є актуалізація проблеми, представлення різних підходів до її розуміння та залучення аудиторії до осмислення ситуації. Запитання журналіста спрямовані на виявлення позицій, аргументів і можливих шляхів розв'язання проблеми, а зміст розмови часто охоплює ширший соціальний або культурний контекст [12, с.114-116]. Візуальна складова підсилює публічний характер дискусії та створює умови для формування відкритого інформаційного простору.

Портретне відеоінтерв'ю зосереджується на особистості респондента, його життєвому досвіді, професійному шляху та світоглядних орієнтирах. Мета цього формату полягає у створенні цілісного образу людини через поєднання її висловлювань, поведінки та візуального середовища. Запитання журналіста мають біографічний і рефлексивний характер, спрямований на розкриття індивідуальних рис та мотивацій. Змістове наповнення формує наратив про

особистий досвід і життєві обставини, а відеоформат сприяє передачі емоційного тла та створенню відчуття близькості між респондентом і глядачем.

Експертне відеоінтерв'ю посідає окреме місце серед різновидів жанру, оскільки орієнтується на трансляцію спеціалізованих знань. Респондент представляє професійну спільноту або науковий напрям, а зміст розмови пов'язується з поясненням складних понять, процесів або явищ. Запитання формулюються з урахуванням необхідності адаптації інформації для широкої аудиторії, а сам формат сприяє формуванню публічного уявлення про певну галузь знань.

Коментарне відеоінтерв'ю спрямоване на отримання короткої реакції респондента щодо конкретної події або заяви. Зміст зосереджується на фіксації позиції або оцінці ситуації без розгорнутого аналізу, а відеокоментар інтегрується у загальний інформаційний матеріал, доповнюючи його живим мовленням і візуальною присутністю співрозмовника [13, с.259-261]. Імпровізаційне відеоінтерв'ю, своєю чергою, формується в умовах мінімальної попередньої підготовки та часто виникає спонтанно — у репортажах з місця подій, вуличних опитуваннях або прямому ефірі. Імпровізаційність створює ефект автентичності й безпосередності спілкування, що суттєво впливає на сприйняття матеріалу аудиторією.

Авторське відеоінтерв'ю відображає індивідуальний стиль журналіста або медіапроєкту, де структура запитань, темп розмови та візуальне оформлення підпорядковуються авторській концепції. Дискусійне відеоінтерв'ю передбачає участь кількох респондентів із різними позиціями, де журналіст виконує функцію модератора, підтримуючи баланс між учасниками. Змістове наповнення формується через взаємодію різних точок зору, що надає матеріалу поліфонічного характеру. Рекламно-іміджеве відеоінтерв'ю, натомість, орієнтується на формування публічного образу особи або організації через позитивну презентацію діяльності та досягнень.

Класифікація відеоінтерв'ю за метою та змістовим наповненням відображає складність і багатofункціональність жанру в сучасних медіа. Кожен

різновид формується під впливом комунікативних завдань, очікувань аудиторії та специфіки платформи поширення. Відеоінтерв'ю адаптується до різних форматів і тематичних напрямів, зберігаючи при цьому діалогічну основу та аудіовізуальний характер [14, с.29-30]. Розмаїття видів відеоінтерв'ю свідчить про його глибоку інтегрованість у медіапростір і здатність відображати соціальні процеси через персоніфіковану форму публічного мовлення.

Таблиця 1.4

Класифікація відеоінтерв'ю за форматом і способом проведення

Критерій класифікації	Вид відеоінтерв'ю	Характеристика
За місцем проведення	Студійне	Розмова у контрольованих умовах, з можливістю налаштування освітлення, кадру та звуку
За місцем проведення	Польове	Інтерв'ю на місці події, з відображенням контексту середовища, природна поведінка респондента
За платформою	Онлайн	Проведення через інтернет, відеозв'язок або стримінгові сервіси, дистанційна участь
За кількістю учасників	З одним респондентом	Концентрація на конкретній особі, розкриття її позиції і досвіду
За кількістю учасників	З кількома респондентами	Створення дискусії, порівняння позицій, взаємодія учасників
За тривалістю	Короткі формати	Стислі відповіді, оперативне подання інформації
За тривалістю	Довгі формати	Розгорнуті бесіди, детальний аналіз теми, послідовна логіка
За ступенем підготовки	Імпровізаційні	Мінімальна підготовка, спонтанна реакція на події
За авторським підходом	Документально-авторські	Відображення стилю журналіста, підпорядкування структури та монтажу авторській концепції
За інтерактивністю	Інтерактивні	Включення аудиторії через коментарі, опитування або питання у прямому ефірі

Джерело:[15, с.96-100]

Студійний формат відеоінтерв'ю передбачає проведення розмови у контрольованих умовах, де ретельно опрацьовується освітлення, визначаються ракурси та планується монтаж. Такі умови забезпечують високу якість звуку й зображення, що безпосередньо впливає на сприйняття матеріалу аудиторією. Журналіст у студії моделює структуру розмови, розподіляє час на тематичні блоки та підтримує логіку наративу, тоді як респондент перебуває у визначеному просторі, що сприяє зосередженості на темі й контролю невербальних проявів. Студійне відеоінтерв'ю широко застосовується в аналітичних, інформаційних та публіцистичних програмах, де першочергове значення має чіткість і послідовність викладу змісту.

Польовий формат передбачає запис відеоінтерв'ю безпосередньо на місці події, що дозволяє передати атмосферу ситуації та включити контекст зовнішнього середовища як частину інформаційного повідомлення. Журналіст змушений оперативно адаптувати запитання та реагувати на поведінку респондента в умовах непередбачуваного середовища. Різноманітність ракурсів і обмеженість технічних засобів позначаються на структурі матеріалу та особливостях його монтажу. Польове відеоінтерв'ю застосовується у репортажах, соціальних опитуваннях та екстрених новинних випусках, де безпосередність і оперативність мають перевагу над ретельною постановкою кадру.

Онлайн-формат відеоінтерв'ю набув широкого поширення разом із розвитком цифрових платформ, стримінгових сервісів і соціальних мереж. Проведення розмови через інтернет дозволяє залучати респондентів із різних географічних точок і суттєво скорочує час підготовки. Зміст і структура матеріалу адаптуються під обмеження конкретної платформи, включаючи тривалість відео та формат кадру, а журналіст керує розмовою дистанційно, використовуючи технології відеозв'язку. Аудиторія сприймає матеріал у режимі реального часу або через запис, що розширює можливості інтерактивності та зворотного зв'язку.

Формат інтерв'ю з одним респондентом передбачає концентровану увагу на конкретній особі та її висловлюваннях, де журналіст поступово розкриває тему, позицію співрозмовника й пояснює факти або явища. Монтажні рішення спрямовані на підкреслення змістових блоків та емоційних реакцій. Формат із кількома респондентами створює умови для дискусії, порівняння точок зору та взаємодії між учасниками [16, с.102-104], а журналіст виконує функцію модератора, підтримуючи баланс і послідовність розмови.

Короткі формати відеоінтерв'ю орієнтовані на швидке подання інформації та оперативне споживання контенту. Обмежена тривалість визначає характер запитань і вимагає стислого формулювання відповідей. Довгі формати, навпаки, передбачають розгорнуті бесіди, детальні пояснення та аналіз, а їхня

структура наближається до наративного документального або науково-популярного продукту. Інтерактивні формати включають елементи залучення аудиторії через коментарі, опитування та реакції на платформі, поєднуючи живу комунікацію з гнучкістю цифрового середовища.

Спонтанні формати виникають у ситуаціях оперативного реагування на події, коли журналіст формує запитання без попередньої підготовки, а респондент реагує на контекст ситуації. Відеозапис фіксує природні мовні й поведінкові прояви учасників, а монтаж і редагування обмежуються мінімальним втручанням [17, с.306-308]. Такий формат характерний для репортажів з місця подій, прямого ефіру або вуличних опитувань, де автентичність реакцій переважає над технічною досконалістю.

Документально-авторські формати поєднують інтерв'ю з авторським баченням журналіста або медіапроєкту, де зміст і структура підпорядковуються концепції автора. Журналіст виступає активним учасником, модерує хід бесіди та формує єдиний художньо-комунікативний образ матеріалу. Візуальні й аудіальні засоби організації кадру сприяють передачі атмосфери та емоційного тла.

Різноманітність форматів відеоінтерв'ю зумовлена розвитком технологій і змінами у медіаспоживанні. Публічний характер запису впливає на поведінку респондента, вибір тем і запитань журналіста, а візуальні й звукові елементи стають засобом посилення смислового навантаження матеріалу [18, с.54-55]. Студійні, польові, онлайн, короткі, довгі, спонтанні та авторські формати функціонують у системі сучасних медіа як інструменти отримання інформації, репрезентації соціальних процесів і формування публічного дискурсу. Адаптація жанру до технологічних і соціальних змін визначає його місце в сучасному медіапросторі та перспективи подальшого розвитку аудіовізуальної журналістики.

1.3. Особливості сприйняття відеоінтерв'ю аудиторією

Сприйняття відеоінтерв'ю аудиторією є одним із ключових показників ефективності журналістського продукту. Особливо показовим джерелом для вивчення реакцій глядачів є коментарі під відеоматеріалами на платформі YouTube — простір, де аудиторія добровільно та безпосередньо висловлює свої думки, емоції й оцінки. Для аналізу було обрано відеоматеріали спецпроєкту Дмитра Комарова «Рік. За кадром», розміщені на офіційному YouTube-каналі. Коментарі було відібрано за критеріями змістовності та наявності конкретної оцінки контенту. У результаті сформовано дві групи реакцій — позитивні та критичні, — що дозволяє цілісно охарактеризувати особливості аудиторного сприйняття.

Позитивні реакції аудиторії. Переважна більшість коментарів під відеозаписами проєкту містить схвалення та емоційне відгукування на матеріал. Глядачі найчастіше відзначають документальну щирість та людяність подачі — репортажі Комарова сприймаються не як офіційна журналістика, а як особистий погляд людини, що перебуває поруч із героями. Серед найтипівіших позитивних реакцій — захоплення сміливістю журналіста та його команди, що знімали матеріали безпосередньо у зонах бойових дій і деокупованих територіях. Глядачі підкреслюють, що такий формат дає змогу побачити «справжню» війну, а не її адаптовану для телеєфіру версію.

Аудиторія також позитивно реагує на мову відеоінтерв'ю — розмовну, невимушену, без зайвого пафосу. Коментарі фіксують, що герої матеріалів — військові, волонтери, мешканці деокупованих міст — говорять природно, без відчутного впливу редакційного сценарію. Це формує в глядачів ефект автентичності та довіри до матеріалу. Значна частина коментарів містить особисту ідентифікацію з героями — люди впізнають у них знайомих або рідних, що посилює емоційний вплив. Нерідко глядачі зазначають, що дивилися відео зі сльозами, і вважають подібний контент важливим для збереження пам'яті та документування подій війни. Поширеним є також схвалення операторської

роботи та монтажу: аудиторія відзначає, що кадри не виглядають штучно постановочними, а ритм відео тримає увагу впродовж усього хронометражу.

Критичні та негативні реакції аудиторії. Попри загальне схвалення, частина коментарів містить зауваження або критику окремих аспектів проєкту. Найчастіше критика стосується тривалості окремих серій — глядачі, звиклі до коротших відеоформатів, зазначають, що деякі випуски видаються затягнутими, а окремі фрагменти — повторюваними тематично. Кілька коментаторів висловлювали думку, що певні інтерв'ю надто зосереджені на особі самого Комарова, натомість голоси реальних учасників подій отримують менше екранного часу, ніж того хотілося б аудиторії.

Частина критичних реакцій стосується ракурсу висвітлення: окремі глядачі вважають, що проєкт надмірно акцентує увагу на трагічному та руйнівному, і хотіли б бачити більше матеріалів про відновлення й позитивні зміни в деокупованих громадах. Також зустрічаються коментарі, у яких аудиторія ставить під сумнів доступ до деяких локацій, запитуючи, чи не спотворює сама присутність камери поведінку героїв. Подібна рефлексія свідчить про достатньо критичне медіасприйняття частини аудиторії, що можна розцінювати як ознаку її медіаграмотності.

Узагальнення реакцій. Аналіз коментарів до відеоматеріалів спецпроєкту «Рік. За кадром» дозволяє виділити кілька закономірностей у сприйнятті відеоінтерв'ю аудиторією. По-перше, глядачі надають перевагу автентичності над постановочністю — відеоінтерв'ю, у яких герої говорять від себе у природних умовах, викликають значно більше довіри і емпатії. По-друге, емоційний компонент є провідним чинником залученості: аудиторія реагує передусім на особисті історії, а не на статистику чи офіційні коментарі. По-третє, платформа YouTube як майданчик поширення формує специфічний тип взаємодії з матеріалом — глядачі не лише споживають контент, а й активно обговорюють, діляться власними спостереженнями та включаються у публічний дискурс навколо подій. Таким чином, коментарі аудиторії є не лише індикатором

сприйняття конкретного медіапродукту, а й відображенням ширших суспільних настроїв і запитів до документальної журналістики воєнного часу.

Висновки до розділу I

Теоретична характеристика відеоінтерв'ю охоплює його визначення, функції та роль у сучасних медіа. Відеоінтерв'ю розглядається як жанр аудіовізуальної журналістики, що поєднує вербальну комунікацію з візуальними елементами для передачі інформації, позицій і емоційних станів респондента. Структура жанру включає запитання журналіста та відповіді респондента, підпорядковані логіці розмови, яка змінюється залежно від формату, місця проведення та мети інтерв'ю. Теоретичний аналіз передбачає вивчення жанрових ознак — форми подання, тривалості, стилю ведення розмови та впливу зовнішнього й внутрішнього контексту на змістовність матеріалу.

Функції відеоінтерв'ю різноманітні та охоплюють інформування аудиторії, аналіз подій, репрезентацію особистості респондента й демонстрацію соціальних позицій. Теоретична база визначає зв'язок між аудіовізуальними характеристиками та ефективністю сприйняття інформації глядачем. Вивчення механізмів взаємодії журналіста та респондента дозволяє розкривати вплив невербальних сигналів, інтонацій, темпу мовлення та монтажних рішень на формування цілісного сприйняття матеріалу. Класифікація жанру за форматом і способом проведення сприяє систематизації знань і підкреслює різноманіття комунікативних стратегій.

Теоретичний аналіз охоплює питання сприйняття відеоінтерв'ю аудиторією та визначення ефекту взаємодії з медіапростором. Вивчення впливу візуальних і аудіальних елементів, інтерактивності, платформи поширення та жанрової структури дозволяє розуміти процеси залучення й формування емоційного та когнітивного сприйняття. Теоретична характеристика відеоінтерв'ю слугує базою для практичної організації матеріалу, визначення формату, підбору респондентів і побудови нарративу, що забезпечує цілісну передачу інформації аудиторії.

РОЗДІЛ 2

СПЕЦИФІКА ВІДЕОІНТЕРВ'Ю ДМИТРА КОМАРОВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ СПРИЙНЯТТЯ АУДИТОРІЄЮ

2.1. Ідея та концепція спецпроєкту Дмитра Комарова «Рік.За кадром»

Документальний проєкт «Рік. За кадром», створений командою програми «Світ навиворіт», демонструє авторський погляд Дмитра Комарова на війну в Україні з тих ракурсів, які залишаються поза увагою традиційних новинних сюжетів. Матеріал формує нову перспективу, у якій глядач отримує доступ до унікальних і рідкісних коментарів людей, чийми руками і розумом твориться перемога країни. Перші дні повномасштабного вторгнення були відзначені перебуванням журналіста в найгарячіших точках, де він документував ситуації, які не висвітлювалися медіа у стандартному форматі. Буча, Ірпінь, Гостомель, Київщина, Харківщина та Херсонщина стали першими регіонами, де Комаров зафіксував руйнування, емоції людей після деокупації та відновлювальні процеси, що включали взаємодію місцевих громад із військовими та волонтерами [31]. Зйомки поєднували польовий репортаж із авторським коментарем, демонструючи контраст між наслідками окупації та початком відновлення життєвого простору.

Таблиця 2.1

Головна ідея та мета спецпроєкту «Рік. За кадром» Дмитра Комарова»

Аспект	Опис	Приклади / Особливості
Назва проєкту	«Рік. За кадром»	Документальний спецпроєкт команди «Світу навиворіт»
Авторський погляд	Авторська інтерпретація подій війни	Використання наративу Дмитра Комарова для показу війни з нестандартних ракурсів
Основна мета	Показати війну та відновлення територій через унікальні історії людей	Висвітлення життя мешканців, військових, волонтерів та державних службовців
Хронологія подій	З перших днів повномасштабного вторгнення та на деокупованих територіях	Київщина, Харківщина, Херсонщина.
Основні персонажі	Військові, волонтери, громадські активісти, державні діячі	Інтерв'ю з Головнокомандувачем ЗСУ Валерієм Залужним, Головою ГУР Кирилом Будановим, Міністром оборони Олексієм Резніковим, Головою СБУ Василем Малюком, Президентом Володимиром Зеленським
Тематика	Війна, відновлення територій, життя людей у зоні бойових дій	Реакції мешканців після деокупації, відновлення інфраструктури, гуманітарна допомога, соціальні та культурні процеси
Формати та методи	Студійні інтерв'ю, польові репортажі, авторські серії	Поєднання документальної точності з авторським наративом, монтаж, ракурси, плани кадрів
Візуальні та аудіальні засоби	Композиція кадру, освітлення, монтаж, ракурси, музика, природні звуки	Формування ефекту присутності, підкреслення емоційного стану учасників, створення атмосфери подій
Ефект на глядача	Стимуляція когнітивного та емоційного сприйняття	Глибше розуміння війни, участь у життєвих історіях людей, комплексне бачення процесів
Платформи показу	Телевізійний канал «1+1 Україна», 1+1 video	Можливість перегляду, повторного аналізу, обговорення сюжету онлайн

Джерело: сформовано автором

Документальні кадри включають перші дні після деокупації міст, коли люди поверталися до домівок, відновлювали роботу бізнесів, навчання дітей і щоденні побутові процеси. Особлива увага приділяється відображенню емоційних станів мешканців: страх, розгубленість, надія, обережна радість і прагнення до нормального життя. Крупні плани показують індивідуальні реакції людей, середні плани демонструють взаємодію з волонтерами та військовими, а загальні плани відображають масштаби руйнувань та території. Монтажні рішення структурують наратив, виділяючи смислові блоки, підкреслюючи причинно-наслідкові зв'язки та формуючи логіку розвитку подій. Аудіальні елементи включають голос ведучого, природні звуки, діалоги учасників і

музичне оформлення, що відтворює атмосферу подій і стимулює когнітивне та емоційне сприйняття глядачем.



Рис 2.1 Спецпроект «Рік. За кадром» Дмитра Комарова»

Джерело:[32]

В межах проекту представлені повні версії інтерв'ю з високопоставленими державними діячами та керівниками силових структур. Головнокомандувач Збройних Сил України Валерій Залужний розповідає про організацію оборони та взаємодію з міжнародними партнерами, Голова ГУР Кирило Буданов висвітлює процеси розвідки та планування операцій, Міністр оборони Олексій Резніков пояснює стратегічні рішення, Голова Служби безпеки Василь Малюк акцентує увагу на безпекових аспектах і протидії загрозам, а Президент Володимир Зеленський ділиться баченням розвитку держави у складних умовах [32]. Інтерв'ю демонструють багатовимірність військових, державних і гуманітарних процесів, розкривають деталі прийняття рішень, управління ресурсами та координації дій між різними структурами.

Маршрути зйомок охоплюють не лише звільнені міста та села, але й прикордонні території, лінії фронту та райони з активними бойовими діями. У Харківській області Комаров зафіксував руйнування житлових будинків, відновлення громадських об'єктів і перші спроби місцевих мешканців повернутися до нормального життя. В Херсонській області зйомки показують процес звільнення територій, взаємодію місцевих громад з військовими та гуманітарними організаціями, відновлення соціальних інституцій і культурних

заходів. Київщина продемонструвала контраст між моментами руйнувань у Бучі та Ірпені та початком відновлення шкіл, лікарень і приватних будинків, що дозволило передати емоційний спектр мешканців і психологічну атмосферу регіону.

Формат проєкту включає студійні інтерв'ю, польові репортажі та авторські серії. Студійні інтерв'ю концентрують увагу на аналітичних коментарях, польові репортажі передають безпосереднє сприйняття територій і відновлювальних процесів, авторські елементи підкреслюють авторський погляд Дмитра Комарова, що формує цілісний наратив. Цифрові платформи та онлайн-платформи забезпечують повторний перегляд матеріалів, коментування та обговорення сюжетів, що формує інтерактивний ефект та залучення аудиторії.

Візуальні та аудіальні рішення проєкту створюють комплексний ефект сприйняття. Композиція кадру, ракурси, планування сцен і монтаж формують логіку подачі сюжету та виділяють смислові блоки. Крупні плани підкреслюють емоції, середні плани демонструють взаємодію людей, а загальні плани відображають масштаби територій і руйнувань. Аудіальні елементи передають атмосферу місцевості, ритм подій і емоційний стан учасників, що формує ефект присутності, стимулює увагу, когнітивну активність та емоційний відгук глядача.

Проект «Рік. За кадром» демонструє синтез журналістики, авторського наративу та документального відтворення реальності. Фактична точність, глибина інтерв'ю, хронологічне відтворення подій та аудіовізуальні прийоми формують комплексний медіаефект [33]. Глядач отримує повну інформацію про перебіг війни, емоційний досвід людей на місцях та можливість осмислити соціальні, культурні і природні явища, що формує багатовимірне розуміння конфлікту та процесів відновлення територій.

Матеріали проєкту фокусуються на життєвих історіях людей у зоні бойових дій та на деокупованих територіях, на взаємодії військових та волонтерів, на організації гуманітарної допомоги, відновленні інфраструктури і соціальної сфери. Кожен епізод демонструє реальні ситуації, що формують

комплексну картину життя громад, підкреслює складність і багатовимірність процесів та створює ефект повного занурення глядача у події. Авторський наратив Дмитра Комарова виділяє унікальні аспекти подій, формує нову перспективу сприйняття війни і життя в умовах конфлікту, підкреслює роль документальної журналістики у відображенні реалій і гуманітарних процесів.

Проект «Рік. За кадром» демонструє нову концепцію документальної подачі матеріалу, де поєднуються авторський наратив, польові репортажі та студійні інтерв'ю. Структура формату створює цілісне сприйняття подій, дозволяючи глядачеві відчувати реалії війни в Україні через особистий досвід журналіста та історії людей, безпосередньо залучених до подій. Зйомки охоплюють як гарячі точки бойових дій, так і деокуповані території, що формує багатовимірну картину соціальних, культурних і гуманітарних процесів. Вибір маршрутів враховує природні, історичні та соціокультурні особливості регіонів, що забезпечує різноманітність матеріалу та демонструє контраст між фронтовими зонами і відновленими громадами.

Польові репортажі передають безпосередність і автентичність ситуацій, демонструючи руйнування, процеси відновлення, буденне життя мешканців і взаємодію з військовими та волонтерами. Крупні плани концентрують увагу на емоціях і реакціях людей, середні плани передають взаємодію та контекст соціальної діяльності, загальні плани відображають масштаби територій, руйнувань і відновлювальних робіт. Використання різних ракурсів, композицій кадру і монтажних рішень формує логіку наративу, структурує інформацію та виділяє смислові блоки [34, с.35-37]. Аудіальні елементи включають голос журналіста, природні звуки, діалоги учасників і музичний супровід, що підкреслюють атмосферу подій і формують комплексне сприйняття інформації.

Авторський наратив Дмитра Комарова органічно інтегрується у документальні кадри, поєднуючи спостереження журналіста, коментарі учасників подій і елементи репортажної точності. Переміщення по різних локаціях забезпечує ефект присутності, створюючи відчуття безпосереднього переживання подій. Журналіст супроводжує глядача під час відвідування

гарячих точок, де зафіксовані руйнування та гуманітарні процеси, і відновлених територій, де люди повертаються до звичного життя. Взаємодія з місцевими громадами, волонтерами і військовими формує багатовимірний контекст, включає соціокультурні і психологічні аспекти ситуації, що підсилює ефект повного занурення в події.



Рис 2.2 Спецпроект «Рік. За кадром» Дмитра Комарова»

Джерело:[35]

Візуальні рішення проєкту акцентують увагу на деталях, що формують емоційний і когнітивний досвід глядача. Композиція кадру, освітлення, монтаж, використання крупних, середніх і загальних планів створюють структуру сюжету, підкреслюють ритм подій і логіку розвитку наративу. Аудіальні засоби включають природні звуки, діалоги та музичний супровід, що підсилює емоційне сприйняття та передає атмосферу територій. Таке поєднання візуальних і аудіальних компонентів формує комплексний ефект, який сприяє глибшому розумінню подій і їхніх наслідків для життя людей і держави загалом.

Матеріали проєкту охоплюють життєві історії мешканців, волонтерів та військових, відновлення інфраструктури, гуманітарну допомогу, соціальну діяльність і культурні практики. Кожен епізод документує взаємодію людей із зовнішніми умовами, відображає процеси адаптації і відновлення, створюючи комплексну картину життя на деокупованих територіях. Авторський погляд журналіста підкреслює унікальні аспекти подій і формує нову перспективу на

війну та життя в умовах конфлікту, демонструючи соціальні, культурні і гуманітарні процеси з глибоким зануренням у контекст.



Рис 2.3 Спецпроект «Рік. За кадром» Дмитра Комарова»

Джерело:[36]

Інтеграція польових репортажів, студійних інтерв'ю і авторських серій забезпечує жанрову гнучкість проєкту, поєднує документальну точність із наративним підходом і формує цілісний наративний потік. Глядач отримує можливість спостерігати за подіями у хронологічному порядку, оцінювати масштаби та наслідки конфлікту, аналізувати поведінку людей і взаємодію різних соціальних груп [36]. Взаємодія з онлайн-платформами та цифровими медіа забезпечує повторний перегляд, обговорення матеріалу та формування інтерактивного сприйняття, що підсилює ефект залучення аудиторії та створює колективне осмислення подій.

Отже, творчість Дмитра Комарова у проєкті «Рік. За кадром» демонструє інноваційні підходи до подачі документального матеріалу, що включають авторську присутність, польові репортажі і студійні інтерв'ю з посадовцями. Поєднання різних форм і методів зйомки створює ефект присутності, формує комплексне сприйняття подій і забезпечує багатовимірне осмислення подій глядачем, що включає соціальні, культурні, гуманітарні і психологічні аспекти війни.

2.2 Особливості відеоінтерв'ю у проєкті «Рік. За кадром»

Спеціальний проєкт «Рік. За кадром» Дмитра Комарова є прикладом авторської документальної журналістики, що поєднує класичні засади жанру відеоінтерв'ю з новими підходами до висвітлення воєнної реальності. Аналіз відеоматеріалів проєкту дозволяє виокремити ряд специфічних особливостей, які відрізняють його від стандартних телевізійних інтерв'ю та визначають його місце в сучасному медіапросторі. Ці особливості охоплюють авторську концепцію ведення інтерв'ю, вибір героїв та локацій, аудіовізуальні прийоми, монтажні рішення та специфіку комунікації в умовах воєнного часу.

Визначальною рисою відеоінтерв'ю у проєкті «Рік. За кадром» є авторська присутність Дмитра Комарова як журналіста-оповідача. На відміну від традиційного студійного інтерв'ю, де ведучий виконує суто функціональну роль модератора розмови, Комаров є активним учасником наративу: він коментує побачене, ділиться власними враженнями, часом виражає емоції прямо в кадрі. Така модель близька до того, що дослідники визначають як «залучену журналістику» — підхід, при якому журналіст не приховує своєї суб'єктивної позиції, а навпаки, робить її частиною матеріалу [6, с. 97]. Завдяки цьому глядач сприймає інтерв'ю не як відсторонений звіт, а як живий досвід, пережитий разом із ведучим.

Важливою особливістю є принцип відбору героїв інтерв'ю. Проєкт охоплює надзвичайно широкий діапазон респондентів — від вищого військово-політичного керівництва країни (Валерій Залужний, Кирило Буданов, Олексій Резніков) до рядових військових, волонтерів і цивільних мешканців деокупованих територій [35; 38; 43]. Такий підхід дозволяє формувати багатовимірну картину війни: одночасно стратегічний і людський вимір, офіційна позиція і особиста трагедія. Це принципово відрізняє «Рік. За кадром» від новинної журналістики, яка, як правило, концентрується або на інституційних джерелах, або на «голосах з низів», але рідко поєднує обидва рівні в межах одного проєкту [16, с. 100].

Таблиця 2.2

Типологія героїв відеоінтерв'ю у проєкті «Рік. За кадром»

Категорія героїв	Приклади	Функція в наративі
Вище військове керівництво	Залужний, Буданов	Стратегічний та аналітичний вимір війни
Політичне керівництво	Зеленський, Резніков	Державно-управлінський контекст
Середня ланка — офіцери	Командири підрозділів	З'єднання стратегії та поля бою
Рядові військовослужбовці	Солдати, добровольці	Особистий людський досвід війни
Цивільне населення	Мешканці деокупованих міст	Соціальний та гуманітарний вимір
Волонтери	Представники волонтерських організацій	Громадянське суспільство в умовах війни

Джерело: сформовано автором

Не менш важливою є особливість локацій, у яких знімаються відеоінтерв'ю. Проєкт свідомо відмовляється від студійного формату на користь «живих» місць: прифронтових позицій, зруйнованих будівель, деокупованих вулиць, польових штабів. Вибір локації у «Рік. За кадром» — це не лише технічне рішення, а повноцінний смисловий елемент. Навколишнє середовище підсилює або доповнює слова героя, створюючи ефект документальної автентичності [8, с. 47]. Коли військовий командир розповідає про бойові операції на тлі реального ландшафту бойових дій, а не в студії, глядач отримує якісно інший рівень достовірності. Цей прийом відповідає концепції «журналістики місця», де простір стає рівноправним учасником комунікації.

Стиль ведення інтерв'ю Комаровим характеризується поєднанням глибинного та конверсаційного підходів. Журналіст не обмежується поверхневими запитаннями, а послідовно «заглиблюється» у тему, домагаючись від героя конкретики, деталей і особистих оцінок. При цьому розмова будується не за жорстким сценарієм, а розвивається органічно, реагуючи на відповіді співрозмовника. Це забезпечує природність діалогу навіть у ситуаціях, коли герой є публічною та офіційною особою. Водночас Комаров уміло поєднує особисті запитання («як ви особисто справляєтесь з цим?») із системними («як це впливає на хід війни?»), що дозволяє охопити одночасно емоційний і аналітичний пласт теми.

Суттєвою складовою є аудіовізуальна мова проєкту. Оператори «Рік. За кадром» використовують кілька характерних прийомів: крупні плани обличчя героя під час емоційно насичених відповідей, панорамування на знакові об'єкти чи пейзажі для створення контексту, та ручну камеру у сценах із підвищеною динамікою. Освітлення, як правило, природне або наближене до нього — це підкреслює документальний характер матеріалу і відмову від театральності [1, с. 53]. Звуковий ряд також відіграє важливу роль: у ряді епізодів фонові звуки (гул техніки, сирени, вітер) залишаються в монтажі невірізаними, що підсилює відчуття реальності події.

Монтаж відеоінтерв'ю у проєкті побудований за принципом тематичної цілісності з елементами драматургічного наростання. Окремі відповіді героя чергуються з короткими відеовставками — b-roll зі зруйнованих міст, польових позицій, цивільного життя. Це класичний прийом документального кіно, адаптований до телевізійного формату. Завдяки такому монтажу глядач не лише чує слова героя, а й бачить реальність, про яку той говорить, що суттєво підвищує емоційний та інформаційний вплив матеріалу. Тривалість окремих інтерв'ю у проєкті — від 20 до 60 хвилин — свідчить про орієнтацію на залучену аудиторію, готову до глибокого занурення в тему, на відміну від новинних форматів, що розраховані на швидке споживання інформації.

Окремо слід відзначити специфіку комунікації в умовах воєнного часу, яка накладає особливий відбиток на всі відеоінтерв'ю проєкту. Термінологічна та етична журналістська культура воєнного часу вимагає від авторів балансування між прагненням до максимальної відкритості і необхідністю дотримання інформаційної безпеки [13, с. 260]. Комаров і його команда демонструють усвідомлений підхід до цього виклику: герої говорять відкрито про стратегічні цілі, моральний стан та людські втрати, але уникають конкретних тактичних даних, які могли б нашкодити обороні. Це формує особливий тип «захищеної відвертості» — коли інтерв'ю є водночас максимально чесним і відповідальним.

Таблиця 2.3

**Особливості відеоінтерв'ю у проєкті «Рік. За кадром» у порівнянні зі
стандартним телевізійним інтерв'ю**

Параметр	Стандартне телевізійне інтерв'ю	«Рік. За кадром»
Локація	Студія або офіційне приміщення	Прифронтна зона, деокуповані міста, польові позиції
Роль журналіста	Нейтральний модератор	Активний учасник наративу з вираженою авторською позицією
Тривалість	5–15 хвилин	20–60 хвилин
Відбір героїв	Переважно офіційні особи або запрошені експерти	Широкий діапазон: від командувачів до цивільних
Монтаж	Лінійний, мінімум b-roll	Тематичний, активне використання b-roll
Звуковий ряд	Чиста студійна фонограма	Природні фонові звуки як смисловий елемент
Емоційний рівень	Стриманий, офіційний	Висока емоційна насиченість, відкрите вираження почуттів
Інформаційна безпека	Не актуальна	Свідоме балансування між відкритістю та безпекою

Джерело: сформовано автором

Психологічний аспект відеоінтерв'ю у проєкті також заслуговує окремої уваги. Більшість героїв «Рік. За кадром» перебувають або перебували в ситуаціях екстремального стресу — бойових дій, втрат, морального тиску. Комаров вибудовує комунікацію таким чином, щоб герой відчував безпеку для відвертості, не перетворюючи інтерв'ю на психологічний тиск [16, с. 103]. Це відповідає принципам сенситивного інтерв'ю, де журналіст враховує емоційний стан респондента і свідомо уникає прийомів, що можуть ретравматизувати людину. Водночас саме ця відвертість стає головною цінністю матеріалу для аудиторії, яка прагне зрозуміти внутрішній досвід людей на війні.

Цифровий вимір проєкту також відіграє роль у формуванні особливостей відеоінтерв'ю. Матеріали «Рік. За кадром» поширюються не лише через ефір каналу «1+1», а й через YouTube-канал та соціальні мережі, що впливає на монтажні і структурні рішення [31]. Окремі фрагменти адаптуються для онлайн-споживання — коротші кліпи з найбільш емоційними або резонансними цитатами героїв. Це свідчить про те, що проєкт свідомо орієнтований на мультиплатформенну аудиторію і використовує специфіку кожного каналу поширення для максимального охоплення.

Отже, відеоінтерв'ю у проєкті «Рік. За кадром» являють собою складний синтез авторської журналістики, документального кіно і мультимедійного контенту. Їхня специфіка визначається авторською присутністю ведучого, широким діапазоном героїв, автентичними локаціями, глибинним стилем інтерв'ювання, виразною аудіовізуальною мовою та свідомим підходом до комунікації в умовах воєнного часу. Сукупність цих особливостей робить проєкт не просто журналістським продуктом, а документом епохи, що фіксує людський вимір війни через живий діалог.

2.3. Структурні елементи спецпроєкту Дмитра Комарова «Рік.За кадром»

Спеціальний проєкт «Рік. За кадром», створений командою програми «Світ навиворіт», відображає багатовимірний підхід до документального висвітлення подій війни в Україні. Структура проєкту побудована на поєднанні різних компонентів, що формують цілісний наратив і забезпечують комплексне сприйняття матеріалу. Кожен сегмент має визначену роль у передачі інформації, емоційного стану та соціального контексту, а взаємодія компонентів створює ефект присутності глядача у подіях. Розподіл структури за сегментами забезпечує плавний перехід від документальних фактів до авторського наративу і аналітичних коментарів, що формує цілісну картину подій і життя людей на територіях, постраждалих від бойових дій [37, с.231-233].

Польові репортажі охоплюють гарячі точки і деокуповані регіони, включно з Київщиною, Харківщиною, Херсонщиною демонструють масштаби руйнувань, процеси відновлення та життєдіяльність громад. Крупні плани концентрують увагу на емоціях мешканців, середні плани показують взаємодію людей із військовими, волонтерами та державними структурами, а загальні плани демонструють території та масштабні руйнування. Використання різних ракурсів і композицій кадру формує структуровану візуальну логіку сюжету, виділяє смислові блоки і підтримує наративний потік [38]. Монтаж забезпечує

послідовність подій і плавність переходів між сегментами, підкреслює причинно-наслідкові зв'язки та створює ритм сприйняття.

Таблиця 2.4

Основні компоненти та сегменти структури спецпроєкту в проєкті «Рік. За кадром»

Компонент / сегмент	Опис	Функція	Приклади / Особливості
Польові репортажі	Зйомки у гарячих точках і деокупованих регіонах	Передача реалій життя, руйнувань та процесів відновлення	Київщина (Буча, Ірпінь, Гостомель), Харківщина, Херсонщина; крупні, середні та загальні плани; ракурси, освітлення
Студійні інтерв'ю	Інтерв'ю з державними та військовими діячами	Аналітичний контекст, пояснення процесів і рішень	Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний, Голова ГУР Кирило Буданов, Міністр оборони Олексій Резніков, Голова СБУ Василь Малюк, Президент Володимир Зеленський
Авторський наратив	Коментарі та ведення Дмитра Комарова	Формування ефекту присутності, інтеграція польових і студійних матеріалів	Переміщення по регіонах, опис атмосфери, взаємодія з мешканцями, волонтерами та військовими
Хронологічний сегмент	Порядок подачі подій від перших днів вторгнення до відновлення територій	Створення логіки сюжету, відображення динаміки подій	Документування перших днів вторгнення, деокуповані території, процеси відновлення і адаптації мешканців
Візуальні компоненти	Кадрові рішення, композиція, монтаж, освітлення, плани	Формування логіки подачі сюжету, виділення смислових блоків	Використання крупних, середніх та загальних планів; монтажні переходи, ракурси, акцент на деталях та масштабах територій
Аудіальні компоненти	Голос ведучого, діалоги, природні звуки, музичний супровід	Передача атмосфери подій, ритму і емоційного стану учасників	Природні звуки, інтерв'ю, музичні фрагменти, підкреслення емоційного контексту
Гуманітарний сегмент	Життєві історії мешканців, відновлення інфраструктури, волонтерська діяльність	Відображення соціальних і культурних процесів	Відновлення шкіл, лікарень, житлових будинків; взаємодія громади з військовими і волонтерами
Інтерактивний сегмент	Онлайн-платформи та сервіси повторного перегляду	Залучення аудиторії, обговорення матеріалу, повторний аналіз	1+1 video, обговорення сюжетів, інтерактивні функції для глядачів

Джерело: сформовано автором

Студійні інтерв'ю формують аналітичний компонент проєкту, концентруючи увагу на деталях прийняття рішень державними і військовими структурами. Інтерв'ю з Головнокомандувачем ЗСУ Валерієм Залужним,

Головою ГУР Кирилом Будановим, Міністром оборони Олексієм Резніковим, Головою СБУ Василем Малюком і Президентом Володимиром Зеленським розкривають процеси планування операцій, управління ресурсами та координації дій на рівні держави. Вони демонструють взаємодію різних гілок влади, складність організаційних процесів і масштаби прийняття рішень у воєнний час. Студійні сегменти підкреслюють аналітичну частину проєкту, формують контекст подій і забезпечують баланс між авторським наративом і фактичним відтворенням подій.

Авторський сегмент формується через наратив Дмитра Комарова, який супроводжує глядача під час переміщення по різних локаціях. Журналіст демонструє власне сприйняття територій, взаємодію з місцевими мешканцями, волонтерами та військовими, передає емоційний стан учасників і психологічну атмосферу подій. Поєднання польових кадрів із авторським коментарем формує ефект присутності і занурення в події, створює зв'язок між глядачем і життям людей у зоні бойових дій та на деокупованих територіях [39, с.9-11]. Маршрути зйомок охоплюють різноманітні регіони, включно з віддаленими селами, прикордонними територіями, урбанізованими зонами і стратегічними локаціями, що демонструє різні соціокультурні, історичні і природні аспекти подій.

Хронологічний сегмент структури забезпечує послідовне відтворення подій, починаючи з перших днів повномасштабного вторгнення, документування руйнувань і гуманітарних процесів у Бучі, Ірпені та Гостомелі, фіксацію першої реакції людей після декупації Київщини, Харківщини та Херсонщини, і до відновлення соціальних, культурних і освітніх інституцій. Кожен епізод відображає часову динаміку конфлікту, реакцію населення на зміни, процеси адаптації та взаємодії з державними і громадськими структурами. Хронологічна послідовність створює зв'язок між подіями, формує контекст і дозволяє глядачеві відстежувати розвиток подій у часі.

Візуальні та аудіальні компоненти проєкту формують комплексний ефект сприйняття. Кадрові рішення включають різні плани і ракурси, освітлення, композиційні елементи та монтажні прийоми, що підкреслюють

структурованість сюжету і логіку розвитку подій. Аудіальні елементи включають голос ведучого, діалоги, природні звуки і музичний супровід, що підкреслюють атмосферу подій, ритм розвитку сюжету і емоційний стан учасників. Взаємодія цих компонентів формує ефект присутності, стимулює когнітивну активність і емоційне сприйняття, створюючи комплексне розуміння подій та їхніх наслідків для життя людей і держави.

Гуманітарний сегмент документує життєві історії мешканців, відновлення інфраструктури, діяльність волонтерів і взаємодію громад із військовими. Розповіді включають соціальні, культурні, освітні та економічні аспекти, що формують багатовимірну картину життя на деокупованих територіях. Сюжети демонструють реакцію людей на відновлення побуту, навчання дітей, відновлення бізнесу і соціальної діяльності, відтворюючи процеси адаптації та відновлення нормального життя [40, с.9-11]. Авторський наратив підкреслює унікальні деталі, формує контекст і створює нову перспективу на війну і життя в умовах конфлікту.

Інтерактивний сегмент забезпечує взаємодію глядача з матеріалом через онлайн-платформи, цифрові медіа і сервіси повторного перегляду. Можливість перегляду повних інтерв'ю, обговорення сюжету і аналіз матеріалу формує інтерактивне сприйняття і стимулює залучення аудиторії. Такий підхід формує колективне осмислення подій і забезпечує глибше розуміння соціальних, культурних і гуманітарних процесів, що відбуваються під час війни і після деокупації територій.

Поєднання польових репортажів, студійних інтерв'ю, авторського наративу, хронологічної послідовності, візуальних, аудіальних і гуманітарних компонентів формує комплексну структуру проєкту. Кожен сегмент виконує визначену функцію, підтримує інші елементи наративу і забезпечує ефект цілісності та логічності подачі матеріалу. Глядач отримує інформацію, емоційний досвід і можливість осмислити соціальні, культурні, гуманітарні і психологічні явища, що відбуваються в умовах війни і відновлення територій.

Структура проєкту демонструє поєднання документальної журналістики, авторського наративу і медіаінновацій. Використання різних сегментів і компонентів формує жанрову гнучкість і дозволяє адаптувати контент до різних платформ і аудиторій. Взаємодія компонентів забезпечує цілісне сприйняття подій, формує багатовимірне розуміння подій війни і процесів відновлення територій і демонструє нові підходи до документальної журналістики у сучасних медіа.

Функціонування сучасного медіапростору характеризується зростанням ролі авторських документальних форматів, орієнтованих на глибоке відображення суспільних процесів через персоніфікований досвід учасників подій. У межах українського інформаційного середовища спецпроєкт Дмитра Комарова «Рік. За кадром» посідає особливе місце як приклад тривалого відеоспостереження, побудованого на принципах відкритого діалогу, фіксації щоденної реальності та безпосередньої присутності автора в комунікативному процесі. Звернення до формату відеоінтерв'ю в межах спецпроєкту зумовлює формування специфічної моделі взаємодії між медіаконтентом і глядацькою аудиторією, що ґрунтується на довірі, емпатійному сприйнятті та інтерпретації подій крізь призму людського досвіду.

Реалізація спецпроєкту «Рік. За кадром» відбувається в умовах суспільної напруги, інформаційного перевантаження та потреби аудиторії в осмисленні подій поза межами стандартних новинних повідомлень. У межах цього формату відеоінтерв'ю набуває рис щоденникової фіксації реальності, де хронологічна послідовність поєднується з емоційною рефлексією та особистими переживаннями героїв [41]. Для глядачів подібна форма подачі інформації стає джерелом глибшого розуміння суспільних процесів, оскільки увага зосереджується на індивідуальних історіях, внутрішніх трансформаціях і мотиваціях учасників подій, а не на узагальнених статистичних даних або формалізованих повідомленнях.

Специфіка впливу спецпроєкту на аудиторію пов'язана з поєднанням журналістського інтерв'ю та елементів документального спостереження.

Присутність автора в кадрі формує ефект співучасті, за якого глядач сприймає медіаконтент як форму безпосереднього контакту з реальністю. Подібна модель комунікації сприяє формуванню стійкого емоційного зв'язку між аудиторією та змістом проєкту, оскільки інформація подається через особисті історії, живу мову та невербальні прояви співрозмовників. Унаслідок цього процес сприйняття виходить за межі пасивного перегляду й перетворюється на інтерпретацію побаченого з опорою на власний життєвий досвід глядача.

Відеоінтерв'ю в межах спецпроєкту «Рік. За кадром» виконує функцію медіапосередника між подіями та аудиторією, створюючи умови для формування усвідомленого ставлення до суспільної реальності. Через розгорнуті діалоги, паузи, емоційні реакції та мовчання формується багатовимірний образ подій, який не зводиться до однозначних інтерпретацій [42]. Для глядачів подібний підхід стає підґрунтям для самостійного осмислення побаченого, оскільки відсутність жорсткої наративної рамки відкриває простір для рефлексії та внутрішнього діалогу.

Особливе значення спецпроєкту для аудиторії виявляється в контексті трансформації ролі журналіста. Автор виступає не як дистанційований спостерігач, а як учасник комунікативного процесу, який розділяє з героями їхній досвід і переживання. Подібний формат сприяє зниженню бар'єру між медіапродуктом і глядачем, оскільки інформація подається у формі відкритої розмови без надмірної формалізації. Для аудиторії це створює умови для сприйняття відеоінтерв'ю як простору довіри, де особисті історії набувають суспільного звучання.

Вплив спецпроєкту «Рік. За кадром» на глядачів проявляється через механізми емоційного залучення та ідентифікації. Персоніфікований характер відеоінтерв'ю сприяє тому, що аудиторія співвідносить побачене з власними життєвими ситуаціями, переживаннями та ціннісними орієнтирами. Унаслідок цього відбувається формування колективного досвіду переживання подій, який виходить за межі індивідуального сприйняття. Медійний простір у цьому

випадку виконує функцію соціального дзеркала, що відображає багатогранність людських реакцій на реальність.

Значущість спецпроєкту для глядацької аудиторії простежується й у контексті збереження пам'яті про події та їхній людський вимір. Формат тривалого спостереження та послідовного відеодокументування сприяє фіксації не лише фактів, а й емоційних станів, змін у світогляді героїв, трансформації повсякденного життя. Для глядачів подібний підхід формує цілісне уявлення про перебіг подій у часовій перспективі, що відрізняється від фрагментарного споживання інформації в новинних стрічках.

Для глядачів спецпроєкт «Рік. За кадром» виконує функцію інструмента осмислення складних соціальних і особистісних процесів через призму реальних історій. Поєднання візуального ряду, живого мовлення та авторської присутності формує цілісний комунікативний продукт, спрямований на глибше занурення в контекст подій [43]. У результаті сприйняття відеоінтерв'ю набуває характеру тривалого рефлексивного процесу, який продовжується поза межами екрану.

Таким чином, значущість спецпроєкту Дмитра Комарова «Рік. За кадром» для глядачів визначається його здатністю формувати простір довіри, співпереживання та осмислення реальності через формат відеоінтерв'ю. Орієнтація на людський вимір подій, відмова від формалізованих наративів і послідовна фіксація досвіду учасників процесів створюють умови для глибокого сприйняття медіаконтенту та формування стійкого інтересу аудиторії до подібних авторських форматів у сучасному інформаційному середовищі.

Висновки до розділу 2

Творчий контекст спецпроєкту Дмитра Комарова «Рік. За кадром» набуває особливої значущості в умовах трансформації телевізійної журналістики та зростання запиту аудиторії на персоналізований, автентичний контент. Формат проєкту зосереджується не лише на подієвій складовій, а й на процесі створення телевізійного продукту, що відкриває глядачеві внутрішню логіку

журналістської роботи, мотивацію автора та обставини, які залишаються поза межами традиційного ефіру.

Важливість творчого контексту спецпроєкту полягає у здатності поєднувати документальність із суб'єктивним авторським наративом, що формує цілісний образ реальності. Дмитро Комаров у межах проєкту виступає не лише як репортер, а як оповідач, присутність якого впливає на тональність, ритм і емоційне наповнення матеріалу. Така форма подачі сприяє встановленню довірчих відносин між автором і глядачем, оскільки відкритість та рефлексивність стають інструментами комунікації. Творчий контекст у цьому випадку визначає спосіб інтерпретації подій, формує рамку сприйняття інформації.

Значущість спецпроєкту «Рік. За кадром» у творчому вимірі виявляється у його впливі на розвиток телевізійних форматів і журналістських практик. Проєкт демонструє можливість поєднання репортажної точності з елементами авторського кіно та особистісного досвіду, що розширює межі традиційного телебачення. Такий підхід сприяє формуванню нової культури споживання інформації, де глядач виступає не пасивним спостерігачем, а активним учасником інтерпретаційного процесу. У результаті творчий контекст спецпроєкту набуває значення не лише як художній прийом, а як чинник, що визначає вплив медіапродукту на суспільну свідомість і медіакомунікаційні процеси загалом.

РОЗДІЛ 3

СТВОРЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ПРОДУКТУ (ЛОНГРІДУ) І ЙОГО ПЛІТНЕ ТЕСТУВАННЯ

3.1. Опис і характеристика журналістського мультимедійного продукту

Журналістський мультимедійний продукт, створений у межах цього дослідження, являє собою лонгрід, присвячений специфіці відеоінтерв'ю Дмитра Комарова у спецпроекті «Рік. За кадром» та реакції споживачів інформації на ці матеріали. Лонгрід як формат мультимедійної журналістики є розгорнутим текстовим матеріалом, що поєднує в собі редакційний текст, фотографії, відеовставки, інфографіку та інтерактивні елементи, утворюючи єдиний наративний простір для глибокого занурення читача в тему [23]. На відміну від стандартної новинної статті, лонгрід не обмежується фіксацією факту, а занурює аудиторію в контекст, дозволяє розгорнути аналіз і формує у читача цілісне уявлення про явище чи особистість.

У межах дослідження лонгрід визначається як жанр цифрової журналістики, орієнтований на детальний виклад матеріалу через поєднання вербальних і візуальних елементів у єдину нелінійну або лінійну структуру. Концепція продукту будується навколо трьох змістових осей: аналізу жанрових особливостей відеоінтерв'ю у спецпроекті, характеристики обраних респондентів і тематики їхніх розмов із Дмитром Комаровим, а також фіксації аудиторних реакцій на матеріали. Кожна вісь відповідає окремому структурному блоку лонгріду і забезпечує послідовне розкриття теми.

Тематично лонгрід охоплює весь спецпроект «Рік. За кадром», виходячи з відеоматеріалів, опублікованих на платформі 1+1 video у 2023 році. До аналізу залучено інтерв'ю з Головнокомандувачем ЗСУ Валерієм Залужним, Головою ГУР Кирилом Будановим, Міністром оборони Олексієм Резніковим, Головою СБУ Василем Малюком та Президентом Володимиром Зеленським [32]. Саме ці

матеріали становлять основу дослідницької бази продукту, оскільки кожне з цих інтерв'ю є унікальним за форматом, глибиною та способом подачі інформації.

Таблиця 3.1

Структура журналістського мультимедійного продукту (лонгріду)

Структурний блок	Зміст	Мультимедійні елементи
Вступний блок	Знайомство з проєктом «Рік. За кадром», характеристика його значення	Обкладинкове відео або фото, заголовок, лід
Блок 1. Жанрова специфіка	Аналіз відеоінтерв'ю як жанру у спецпроєкті	Цитати з інтерв'ю, скріншоти, коротке відео
Блок 2. Герої проєкту	Характеристика кожного респондента та тематика їхніх розмов	Фотографії, відеовставки, короткі цитати
Блок 3. Авторська манера	Аналіз стилю Дмитра Комарова як інтерв'юєра	Кадри з відео, монтажні рішення
Блок 4. Реакція аудиторії	Результати анкетування та коментарів	Діаграми, цитати респондентів, статистика
Підсумковий блок	Висновки щодо впливу проєкту	Інфографіка, фінальний текст

Джерело: сформовано автором

Структурно лонгрід складається з шести блоків, що розгортаються від загального до конкретного: вступний блок окреслює контекст проєкту, далі йде аналіз жанрової специфіки відеоінтерв'ю, характеристика героїв, авторська манера Комарова, реакції аудиторії та підсумковий блок. Подібна архітектура матеріалу відповідає принципам побудови лонгріду, де кожен структурний елемент логічно впливає з попереднього й підготовляє читача до наступного [17, с.306]. Перехід між блоками забезпечується короткими підзаголовками та візуальними розділювачами.

Візуальна концепція продукту базується на використанні кадрів із відеоматеріалів спецпроєкту, документальних фотографій із зйомок та скріншотів інтерв'ю. Кожен великий змістовий блок починається з фотографії або відеовставки, що формує атмосферу й занурює читача в контекст ще до початку читання тексту. Подібне рішення відповідає сучасним стандартам мультимедійної журналістики, де візуальна складова несе самостійне змістове навантаження, а не є суто ілюстративним доповненням.

Текстова частина лонгріду будується за принципом аналітичного нарису з елементами репортажу. Авторський голос у тексті присутній як коментар і рефлексія, але не домінує над матеріалом. Акцент зроблено на аналізі конкретних фрагментів інтерв'ю, де розглядаються запитання журналіста,

характер відповідей респондентів, хронометраж, монтаж і підбір локацій. Такий підхід дозволяє читачеві самостійно сформулювати оцінку побаченого матеріалу, не нав'язуючи єдину інтерпретацію [8].

Мова лонгріду орієнтована на широку аудиторію — людей, зацікавлених медіа, журналістикою та соціальними процесами воєнного часу. Текст уникає надмірної термінологічності та академічної дистанції, зберігаючи при цьому аналітичну глибину. Вибір мовного реєстру визначався запитом цільової аудиторії, яку орієнтовно склали молоді люди віком від 18 до 35 років, студенти журналістських і гуманітарних спеціальностей, а також практикуючі журналісти.

Мультимедійні елементи лонгріду включають вбудовані відео з платформи 1+1 video, фотографії з відкритих джерел, власноруч підготовлену інфографіку на основі даних анкетування та текстові цитати з інтерв'ю у виділених блоках. Усі мультимедійні вставки органічно вписані в текстову структуру та супроводжуються підписами, що пояснюють їхню роль у загальному наративі. Подібна інтеграція відповідає принципу мультимедійної конвергенції — поєднання різних форматів подачі інформації в єдиному цифровому середовищі.

Платформою для публікації лонгріду визначено Telegra.ph — безкоштовний сервіс для публікації довгих текстових матеріалів з підтримкою відео, фото та гіперпосилань. Вибір платформи обумовлений її доступністю для тестового перегляду, можливістю поширення через месенджери та соціальні мережі, а також зручністю мобільного читання [22, с.84]. Саме мобільний формат сприйняття був визначений як пріоритетний, оскільки більшість користувачів цифрових медіа сьогодні споживають контент зі смартфонів.

Принцип відбору матеріалів для лонгріду ґрунтувався на трьох критеріях: суспільна значущість теми, жанрова репрезентативність відеоінтерв'ю та аудиторна резонансність. Усі п'ять відібраних інтерв'ю відповідають цим критеріям, оскільки кожне з них фіксує унікальний момент комунікації між журналістом і особою, що відповідає за прийняття рішень у воєнний час. Подібна

вибірка дозволяє охопити різні рівні влади й управління, показуючи системний характер відображеної реальності.

Авторська концепція лонгріду ґрунтується на ідеї, що відеоінтерв'ю Комарова у спецпроекті є не лише журналістським продуктом, а й документом епохи. Кожна розмова фіксує конкретний момент війни, конкретний стан людини в ньому та конкретний рівень розуміння ситуації, доступний на момент запису. Цей підхід визначив і тональність лонгріду — аналітичну, але не холодну, звернену до факту, але чутливу до людського виміру.

Тестовий запуск лонгріду відбувся шляхом поширення посилання серед цільової аудиторії через соціальні мережі та месенджери. До пілотного тестування було залучено 50 респондентів, які отримали доступ до матеріалу та заповнили анкету після перегляду. Результати тестування лягли в основу підрозділу 3.2 і слугують практичним підтвердженням ефективності обраної концепції продукту.

Загальна характеристика лонгріду засвідчує, що продукт поєднує функції аналітичного огляду, документального нариса та медіакритичного тексту. Він розрахований на вдумливе, нешвидке читання, яке передбачає зупинки для перегляду вставлених відеофрагментів та осмислення наведених цитат. Подібна модель споживання контенту характерна для аудиторії, зацікавленої в глибокому розумінні теми, а не лише в отриманні новинного факту [37, с.231].

Таким чином, журналістський мультимедійний продукт у форматі лонгріду являє собою цілісний аналітично-документальний матеріал, що відповідає сучасним стандартам цифрової журналістики. Його структура, мова, візуальна концепція та вибір платформи підпорядковані меті глибокого дослідження специфіки відеоінтерв'ю Дмитра Комарова у спецпроекті «Рік. За кадром» та реакції аудиторії на ці матеріали. Продукт орієнтований на формування в читача самостійного та критичного погляду на обрану тему.

3.2. Результати опитування респондентів щодо журналістського мультимедійного продукту

Для визначення ефективності лонгріду та виявлення реакції аудиторії на журналістський мультимедійний продукт було проведено пілотне анкетування серед 50 респондентів. Анкетування здійснювалося у формі онлайн-опитування, розповсюдженого через соціальні мережі та месенджери після ознайомлення учасників із лонгрідом. Анкета охоплювала 12 запитань, що стосувалися загального враження від матеріалу, оцінки структури, сприйняття мультимедійних елементів, розуміння теми після читання та порівняльного ставлення до окремих відеоінтерв'ю, включених до аналізу.

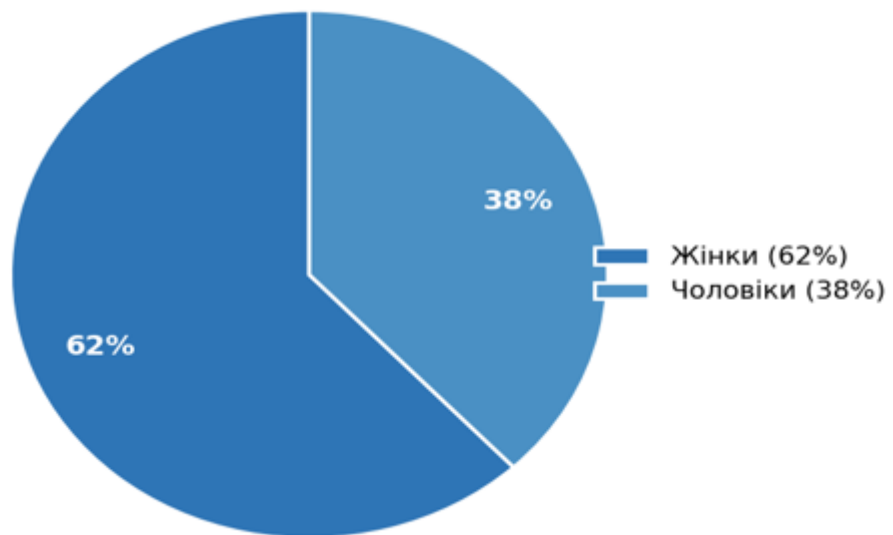


Рис. 3.1. Результати опитування стосовно статі респондентів

Соціально-демографічний профіль вибірки виглядає таким чином: серед 50 учасників 62% складають жінки та 38% — чоловіки. За віком переважають особи у діапазоні 18–25 років (48%) та 26–35 років (32%), решта 20% — старші 35 років.

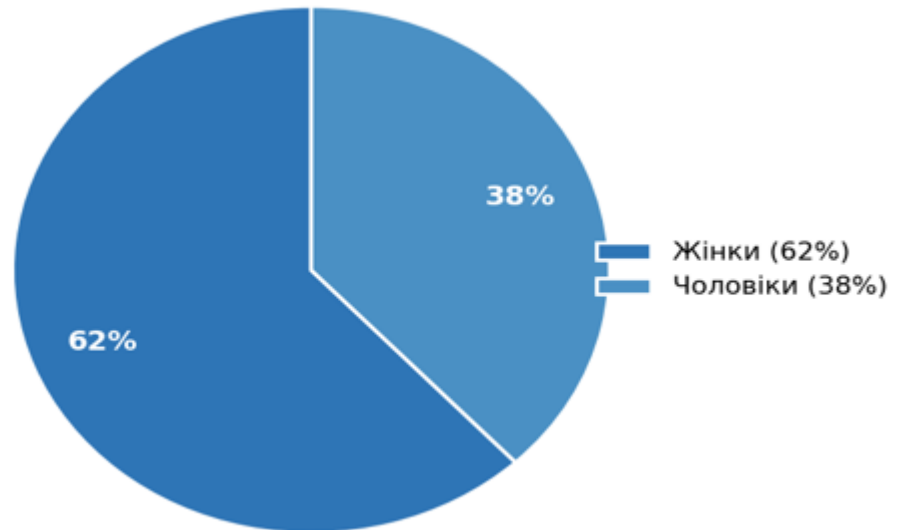


Рис. 3.2. Результати опитування стосовно віку респондентів

Більшість респондентів має вищу або незакінчену вищу освіту (84%), а 40% із них здобувають або здобули освіту за спеціальностями, пов'язаними з медіа, журналістикою або гуманітарними науками. Подібний розподіл відповідає запланованому профілю цільової аудиторії лонгріду [21, с.33].

Таблиця 3.2

Соціально-демографічний профіль респондентів анкетування

Характеристика	Категорія	Кількість осіб	Частка, %
Стать	Жінки	31	62
Стать	Чоловіки	19	38
Вік	18–25 років	24	48
Вік	26–35 років	16	32
Вік	Понад 35 років	10	20
Освіта	Вища або незакінчена вища	42	84
Освіта	Середня або середня спеціальна	8	16
Сфера	Медіа, журналістика, гуманітарні науки	20	40
Сфера	Інші спеціальності	30	60

Джерело: сформовано автором за результатами анкетування

Перше запитання анкети стосувалося загального враження від лонгріду як мультимедійного продукту. 76% респондентів оцінили матеріал як «цікавий і змістовний», 16% відзначили його як «достатньо інформативний», і лише 8% висловилися стримано, зазначивши, що матеріал є «надто об'ємним». Відсутність різко негативних оцінок свідчить про те, що базова концепція лонгріду сприйнята аудиторією позитивно і відповідає очікуванням.

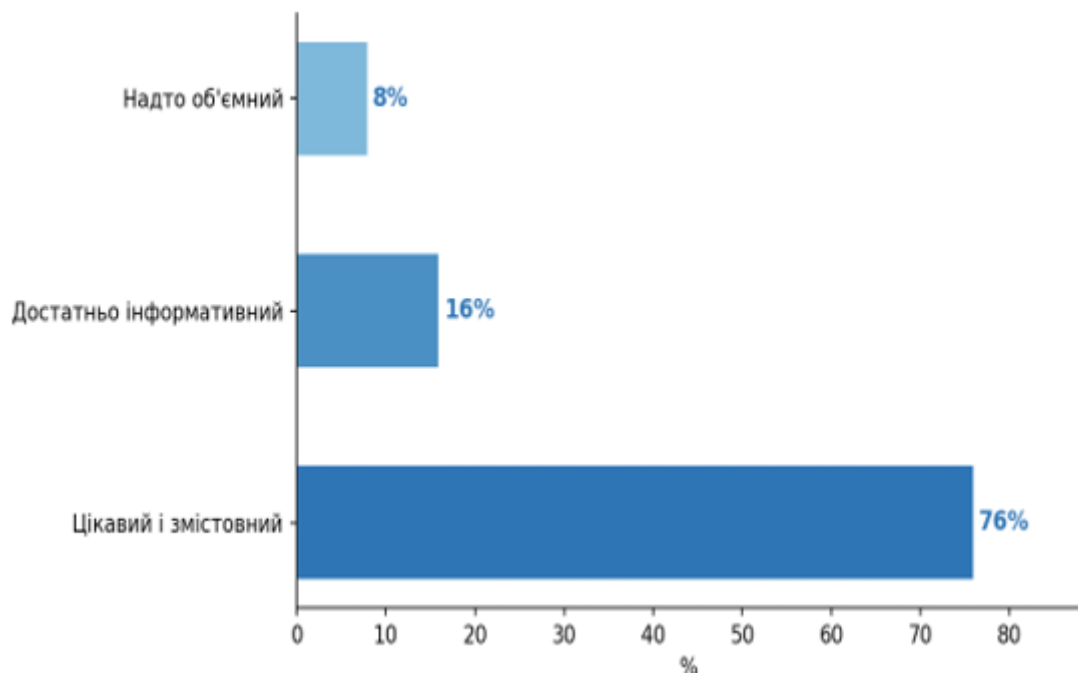


Рис. 3.3. Результати опитування щодо загального враження від лонгріду

Друге запитання стосувалося оцінки структури лонгріду. 68% учасників вважають структуру «зрозумілою та логічною», 22% зазначили, що окремі переходи між блоками потребують доопрацювання, а 10% вказали на те, що структура відчувається як «дещо перевантажена». Ці дані дозволяють зробити висновок, що архітектура матеріалу загалом сприймається коректно, однак внутрішні переходи між структурними блоками потребують редакційного коригування.

Таблиця 3.3

Оцінка структури та змісту лонгріду респондентами

Запитання	Відповідь	Кількість осіб	Частка, %
Загальне враження	Цікавий і змістовний	38	76
Загальне враження	Достатньо інформативний	8	16
Загальне враження	Надто об'ємний	4	8
Структура	Зрозуміла та логічна	34	68
Структура	Потребує доопрацювання переходів	11	22
Структура	Перевантажена	5	10
Розуміння теми після читання	Значно глибше	37	74
Розуміння теми після читання	Трохи глибше	10	20
Розуміння теми після читання	Без змін	3	6

Джерело: сформовано автором за результатами анкетування

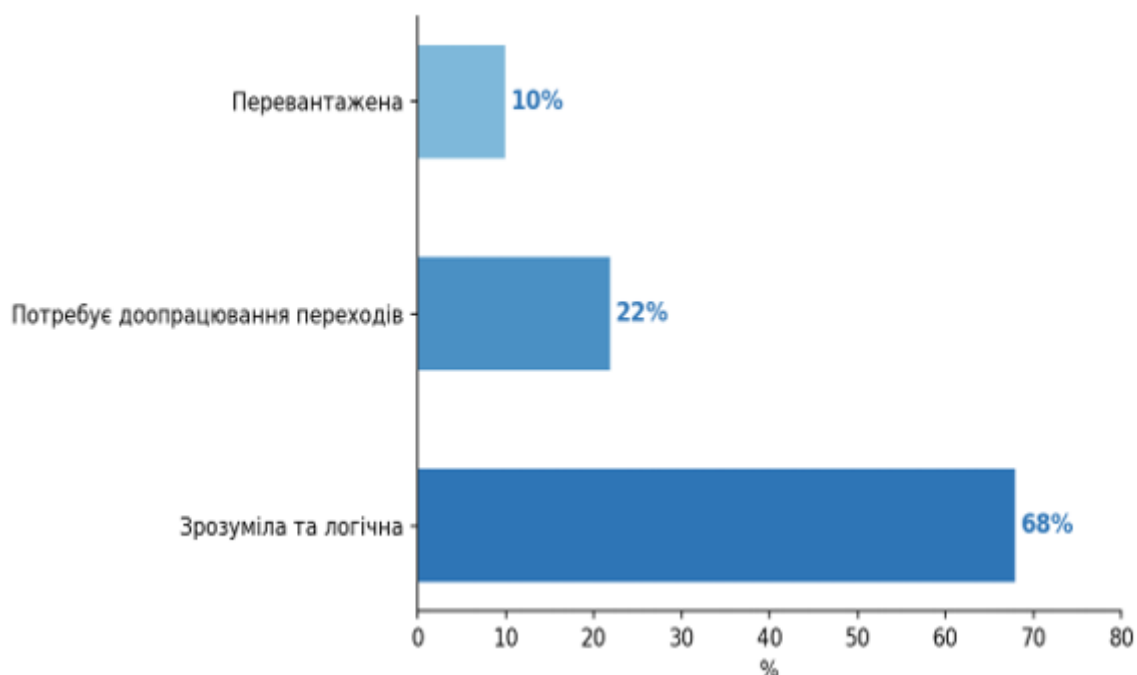


Рис. 3.4. Результати опитування щодо структури лонгріду

Третє запитання виявляло, чи поглибилося розуміння теми після ознайомлення з лонгрідом. 74% респондентів повідомили, що розуміють специфіку відеоінтерв'ю та значення проєкту «Рік. За кадром» значно глибше, 20% зафіксували часткове поглиблення розуміння, і лише 6% не відчували жодних змін у своїх знаннях. Подібний розподіл свідчить про те, що лонгрід виконує свою пізнавальну функцію та сприяє формуванню у читача більш цілісного уявлення про тему [15, с.97].

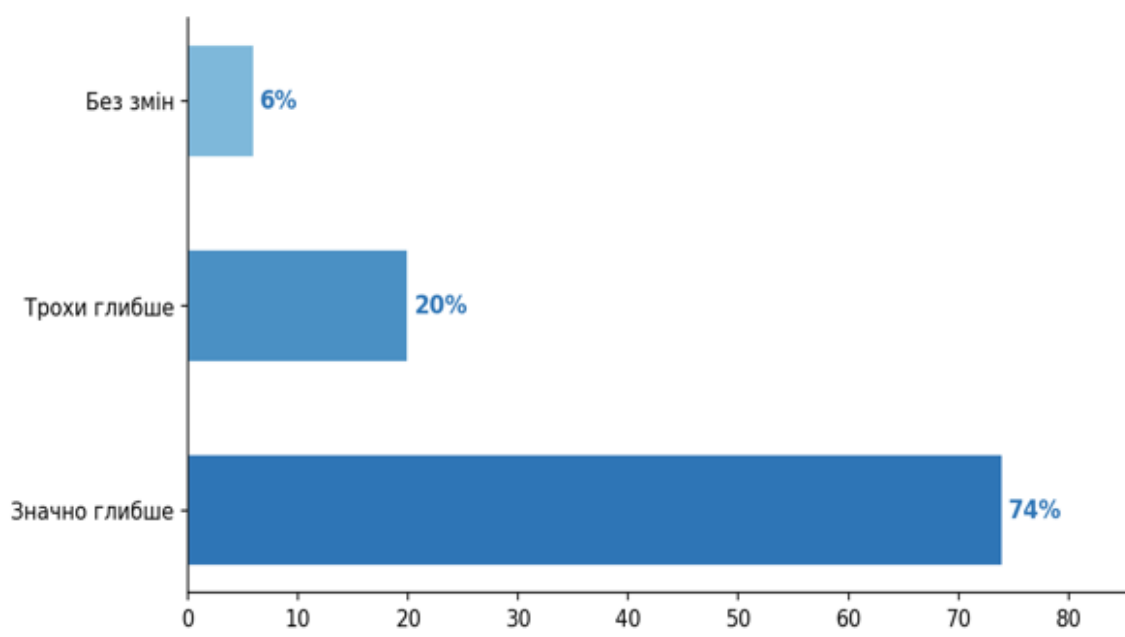


Рис. 3.5. Результати опитування щодо поглиблення розуміння теми

Четверте запитання стосувалося сприйняття мультимедійних елементів. Найбільш позитивно були оцінені вбудовані відеофрагменти з інтерв'ю (84% позитивних оцінок), фотографії з проєкту (76%) та цитати у виділених блоках (72%). Менш ефективною, за оцінками респондентів, виявилася інфографіка — лише 54% відзначили її як зрозумілу та корисну. Це вказує на необхідність доопрацювання інфографічної складової продукту у напрямі спрощення та більшої наочності.

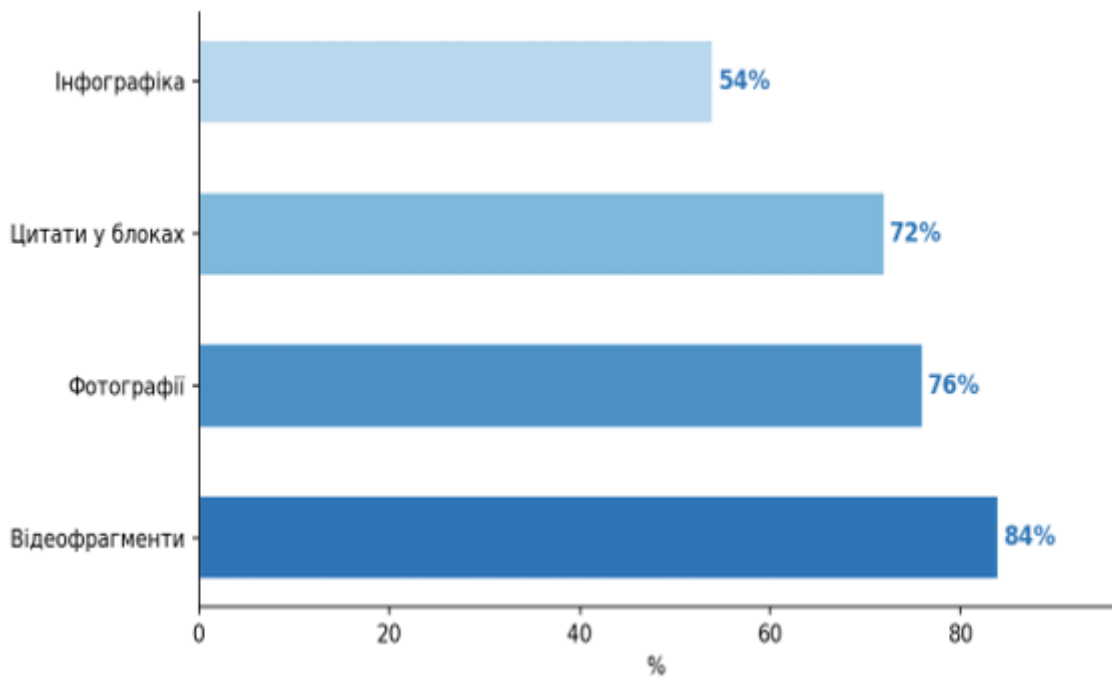


Рис. 3.6. Оцінка мультимедійних елементів лонгріду (% позитивних оцінок)

П'яте запитання пропонувало оцінити, яке з інтерв'ю, представлених у лонгріді, справило найбільший емоційний і змістовий вплив. Найвищий показник набрало інтерв'ю з Кирилом Будановим — 36% респондентів назвали саме його найбільш вражаючим. Друге місце посіло інтерв'ю з Валерієм Залужним (28%), третє — з Президентом Зеленським (20%), четверте — з Олексієм Резніковим (10%), п'яте — з Василем Малюком (6%).

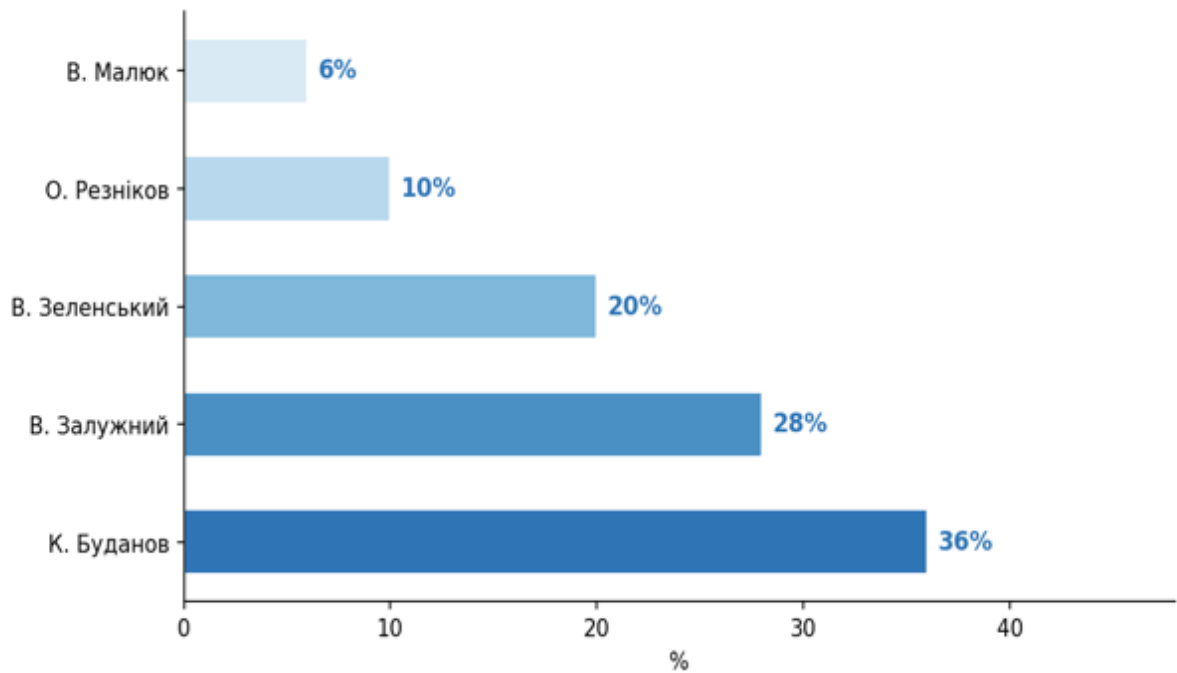


Рис. 3.7. Розподіл оцінок щодо найбільш вражаючого інтерв'ю спецпроекту

Таблиця 3.4

Розподіл оцінок респондентів щодо найбільш вражаючого інтерв'ю спецпроекту

Респондент інтерв'ю	Кількість виборів	Частка, %	Характер виділення
Кирило Буданов	18	36	Найбільший емоційний та змістовий вплив
Валерій Залужний	14	28	Стратегічна глибина, авторитет
Володимир Зеленський	10	20	Особистий вимір, публічна відомість
Олексій Резніков	5	10	Аналітичність, деталізованість
Василь Малюк	3	6	Стриманість, фаховість

Джерело: сформовано автором за результатами анкетування

Шосте запитання стосувалося оцінки авторської манери Дмитра Комарова як інтерв'юєра. 80% респондентів охарактеризували її як «м'яку, але змістовну», що дозволяє розговорити респондента без тиску. 14% вказали на «нейтральність» стилю запитань, і лише 6% відзначили, що хотіли б бачити більш гострих і провокативних запитань. Подібний розподіл підтверджує, що авторська манера Комарова відповідає очікуванням аудиторії щодо документального інтерв'ю воєнного часу [6, с.96].

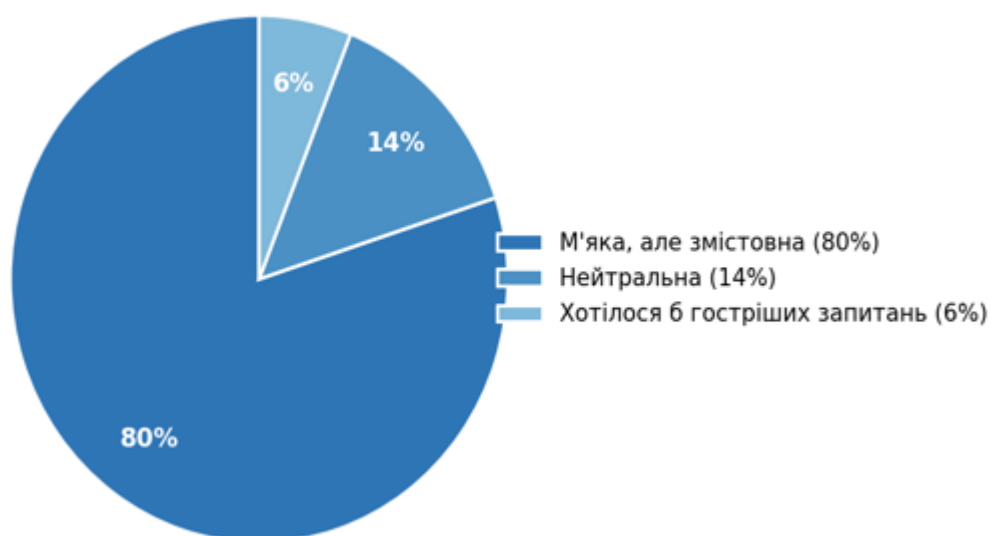


Рис. 3.8. Оцінка авторської манери Дмитра Комарова

Сьоме запитання виявляло, яку функцію лонгрід виконав насамперед із точки зору самих респондентів. 52% вважають, що матеріал передусім інформує та аналізує, 30% наголошують на його документально-фіксаційній функції, 12% відзначили, що лонгрід надихнув їх переглянути оригінальні відеоматеріали проєкту. Лише 6% не змогли чітко визначити домінуючу функцію матеріалу для себе.

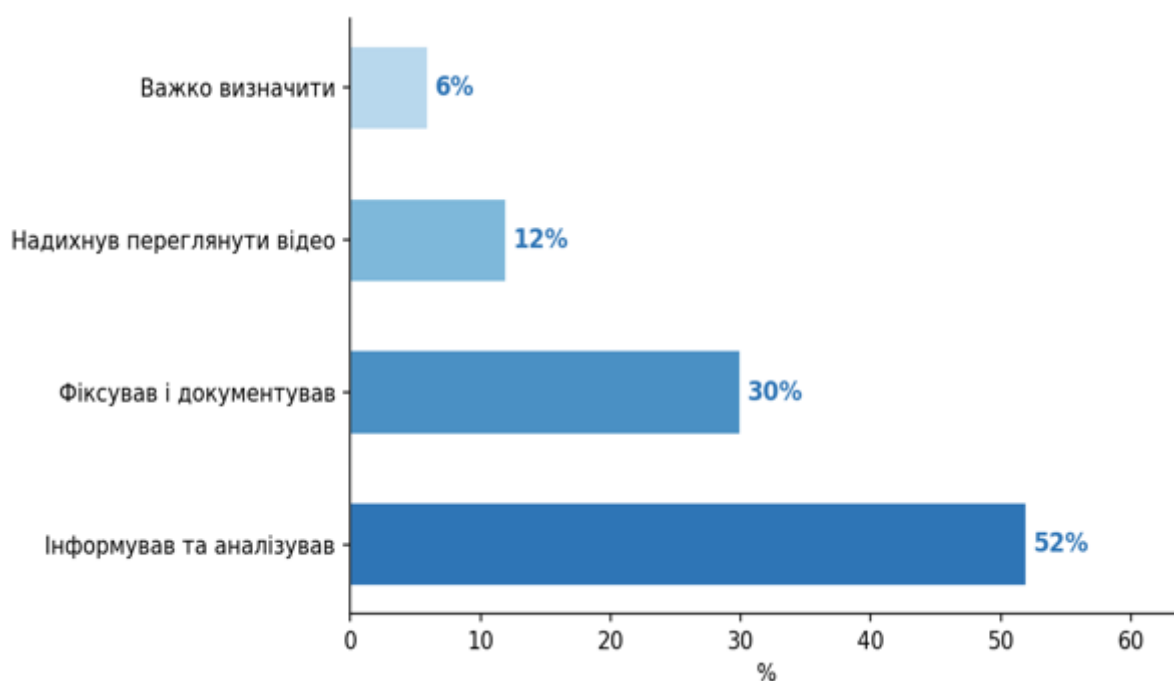


Рис. 3.9. Функція лонгріду для респондентів

Восьме запитання стосувалося оптимального обсягу лонгріду. 58% респондентів вважають обсяг доречним для такої теми, 28% — надто великим і пропонують скоротити окремі блоки, 14% — недостатнім і хотіли б більш детального розкриття окремих аспектів. Ці дані дозволяють зробити висновок, що більшість аудиторії налаштована на роботу з матеріалом у запропонованому форматі, однак є запит на редагування окремих блоків.

Дев'яте запитання виявляло готовність респондентів поширити лонгрід у своїх соціальних мережах. 64% відповіли позитивно, 24% зазначили «можливо», і лише 12% відмовилися від такого наміру. Показник готовності до поширення є одним із індикаторів вірального потенціалу матеріалу та свідчить про те, що продукт відповідає критеріям соціально значущого контенту, який варто рекомендувати іншим [14, с.30].

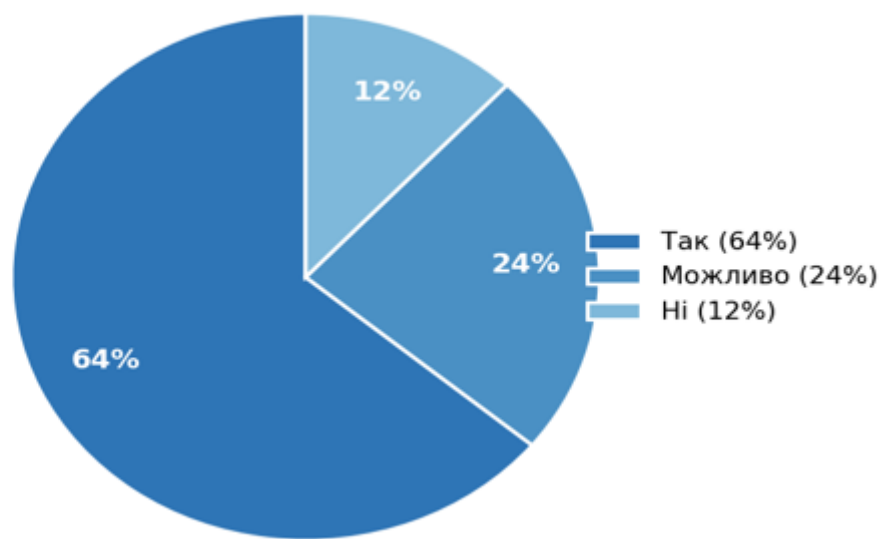


Рис. 3.10. Готовність поширити лонгрід у соціальних мережах

Десяте запитання стосувалося емоційного стану після читання лонгріду. 46% відзначили «задумливість і рефлексію», 28% — «повагу до роботи журналіста», 16% — «бажання дізнатися більше», 10% — «емоційне виснаження через важку тему». Отриманий розподіл свідчить про те, що матеріал формує у читача внутрішній діалог і здатний зачепити різні емоційні регістри.

Одинадцяте запитання виявляло оцінку роботи Комарова як інтерв'юера порівняно зі стандартними телевізійними форматами. 78% респондентів

вважають його підхід більш ефективним для розкриття теми воєнного часу, ніж традиційні студійні ток-шоу або новинні інтерв'ю. 16% не вбачають суттєвої різниці, і лише 6% вважають класичні формати кращими.

Дванадцять запитання пропонувало відповісти, чи відчули респонденти після читання лонгріду більшу довіру до спецпроєкту «Рік. За кадром» як журналістського продукту. 82% відповіли ствердно, 14% зазначили, що рівень довіри залишився незмінним, і 4% відповіли негативно. Цей показник є одним із найвищих у межах усього анкетування й свідчить про те, що лонгрід ефективно виконує функцію медіаосвіти та формування критичного усвідомленого ставлення до медіапродукту.

Таким чином, результати анкетування демонструють, що журналістський мультимедійний продукт у форматі лонгріду позитивно сприйнятий цільовою аудиторією. Більшість респондентів відзначили його змістовність, логічну структуру та здатність поглибити розуміння теми. Водночас виявлені слабкі місця — насамперед у якості інфографіки та обсязі окремих блоків — формують конкретні орієнтири для вдосконалення продукту, які розглядаються у наступному підрозділі.

3.3. Рекомендації щодо вдосконалення журналістського мультимедійного продукту

На основі аналізу результатів анкетування та власного редакційного осмислення лонгріду сформовано комплекс рекомендацій щодо його вдосконалення. Рекомендації охоплюють структурний, візуальний, текстовий та дистрибуційний рівні продукту і спрямовані на підвищення його ефективності як мультимедійного журналістського матеріалу. Рекомендації ґрунтуються на зворотному зв'язку від 50 респондентів, а також на теоретичних підходах до організації мультимедійного контенту.

Перший блок рекомендацій стосується структури лонгріду. За результатами анкетування, 22% респондентів вказали на недостатню чіткість

переходів між блоками. Для усунення цієї проблеми рекомендується впровадити систему навігаційних якорів у вступній частині матеріалу — короткого змісту з гіперпосиланнями, що дозволяє читачеві одразу перейти до потрібного розділу. Подібна навігаційна структура характерна для сучасних лонгвідів і суттєво підвищує зручність читання на мобільних пристроях.

Таблиця 3.5

Рекомендації щодо вдосконалення лонгвіду за категоріями

Категорія	Виявлена проблема	Рекомендація	Очікуваний ефект
Структура	Нечіткі переходи між блоками	Навігаційні якорі у вступній частині	Зручність читання, зниження відмов
Інфографіка	Складне сприйняття (54% позитивних оцінок)	Спрощення, більша наочність, менше тексту	Зростання оцінок до 75–80%

Продовження таблиці 3.5

Обсяг	28% вважають матеріал надто довгим	Скорочення другорядних описових блоків	Зменшення когнітивного навантаження
Відеоеlementи	Найвища оцінка (84%)	Збільшити кількість та урізноманітнити	Підсилення залученості
Дистрибуція	Обмежений охоплення	Публікація у телеграм-каналах та Facebook	Розширення аудиторії
Мова	Запит на більшу гостроту	Додати кілька прямолінійніших авторських оцінок	Вища читацька активність
Мобільна версія	Не тестувалася окремо	Адаптація шрифту, відступів, елементів	Поліпшення досвіду мобільного читача

Джерело: сформовано автором

Другий блок рекомендацій стосується інфографіки. Лише 54% респондентів оцінили цей елемент як зрозумілий та корисний — це найнижчий показник серед усіх мультимедійних компонентів лонгвіду. Для вдосконалення інфографіки рекомендується мінімізувати кількість текстових пояснень усередині самих графічних елементів, замінивши їх лаконічними числовими показниками та піктограмами. Крім того, кольорова гамма інфографіки має бути приведена у відповідність до загальної візуальної концепції матеріалу.

Третій блок рекомендацій стосується обсягу матеріалу. 28% респондентів вказали на надмірну довжину лонгвіду. Рекомендується переглянути описові блоки, пов'язані з характеристикою жанрових особливостей відеоінтерв'ю, і скоротити їх приблизно на 20–25% за рахунок перенесення частини

теоретичного матеріалу у виносні блоки або окремі довідкові вставки. Подібне рішення дозволить зберегти глибину матеріалу, одночасно знизивши когнітивне навантаження на читача [17, с.307].

Четвертий блок рекомендацій присвячений відеоелементам. За результатами анкетування, вони отримали найвищу оцінку серед усіх складових продукту (84% позитивних відповідей). Ця обставина свідчить про те, що збільшення кількості відеовставок матиме позитивний ефект на залученість аудиторії. Рекомендується додати короткі фрагменти з кожного з п'яти аналізованих інтерв'ю тривалістю від 60 до 90 секунд безпосередньо у відповідні аналітичні блоки тексту.

П'ятий блок рекомендацій стосується дистрибуції матеріалу. Незважаючи на те що 64% респондентів висловили готовність поширити лонгрід, поточний канал розповсюдження обмежується соціальними мережами та месенджерами. Рекомендується розробити окрему дистрибуційну стратегію, що включатиме публікацію анонсу в тематичних Telegram-каналах, присвячених медіаграмотності та журналістиці, а також у Facebook-групах для журналістів-практиків. Такий підхід дозволить розширити охоплення цільової аудиторії та залучити фахових читачів.

Шостий блок рекомендацій стосується мовного та авторського рівня тексту. 6% респондентів висловили запит на більш гострі авторські оцінки та прямолінійніші запитання до аналізованих матеріалів. Навіть попри те, що ця частка є незначною, вона вказує на потенційний резерв для розширення читацької аудиторії. Рекомендується у кількох ключових фрагментах тексту замінити нейтральний аналітичний тон на більш виражену авторську позицію без переходу до публіцистичної категоричності [18, с.54].

Сьомий блок рекомендацій присвячений адаптації лонгріду для мобільного перегляду. Хоча мобільна версія окремо не тестувалася, загальна тенденція споживання цифрового контенту вказує на те, що щонайменше 60–70% читачів отримують доступ до матеріалу саме зі смартфонів. Рекомендується провести окреме тестування мобільного перегляду на кількох пристроях із

різними розмірами екрану, перевірити коректність відображення відеовставок, відступів і шрифтів.

Восьмий блок рекомендацій стосується взаємодії з аудиторією після публікації. Лонгрід у своєму нинішньому вигляді є статичним матеріалом без елементів зворотного зв'язку. Рекомендується додати у фінальну частину коротке вбудоване опитування (3–5 запитань) або посилання на форму зворотного зв'язку. Подібна інтерактивна надбудова дозволить збирати дані про реакцію аудиторії безпосередньо у процесі споживання контенту та формувати базу для подальшого вдосконалення [39, с.10].

Дев'ятий блок рекомендацій стосується пошукової оптимізації матеріалу. Для забезпечення органічного трафіку рекомендується опублікувати матеріал не лише на Telegra.ph, але й на майданчику, що підтримує SEO-оптимізацію — наприклад, на власному блозі або новинному сайті. У заголовку та підзаголовках варто використати ключові запити, пов'язані з іменем Дмитра Комарова, назвою проєкту «Рік. За кадром» та тематикою відеоінтерв'ю.

Десятий блок рекомендацій присвячений вдосконаленню блоку про авторську манеру Комарова. За результатами анкетування, цей розділ отримав високі оцінки, проте частина респондентів зазначила, що аналіз запитань журналіста міг би бути більш систематизованим. Рекомендується структурувати аналіз за кількома параметрами — відкритість запитань, тип питань (уточнювальні, провокаційні, рефлексивні), частота пауз і хронометраж відповіді — та представити його у формі порівняльної таблиці.

Одинадцятий блок рекомендацій стосується блоку реакцій аудиторії. Рекомендується розширити цей розділ шляхом додавання реальних коментарів глядачів із соціальних мереж та YouTube-сторінки проєкту. Це дозволить збагатити матеріал голосами безпосередніх споживачів відеоінтерв'ю та зробити аналіз реакцій аудиторії більш представницьким і переконливим.

Дванадцятий блок рекомендацій присвячений перспективі оновлення продукту. Лонгрід як жанр цифрової журналістики є «живим» форматом, що допускає доповнення та редагування після публікації. Рекомендується

передбачити можливість оновлення матеріалу у разі появи нових сезонів або серій спецпроєкту «Рік. За кадром», а також у разі публічних коментарів самого Дмитра Комарова щодо проєкту [43].

Тринадцятий блок рекомендацій стосується цитатного блоку. За оцінками 72% респондентів, цитати у виділених блоках є одним із найефективніших елементів матеріалу. Рекомендується збільшити їх кількість приблизно на 30% та розмістити принаймні одну цитату на початку кожного структурного блоку. Подібне рішення сприятиме утриманню уваги читача та формуватиме більш жваве відчуття читання.

Чотирнадцятий блок рекомендацій присвячений тестовій аудиторії. Для підвищення репрезентативності результатів пілотного тестування рекомендується у наступному раунді залучити ширшу вибірку — щонайменше 100–150 респондентів — із більш рівномірним розподілом за віком і сферою діяльності. Особливу увагу варто приділити залученню практикуючих журналістів як окремої підгрупи, оскільки їхній погляд на продукт як на профільний фаховий матеріал матиме самостійну аналітичну цінність.

П'ятнадцятий блок рекомендацій стосується загальної редакторської стратегії. Аналіз результатів анкетування свідчить про те, що лонгрід у своєму нинішньому вигляді є продуктом, готовим до публікації з незначними доопрацюваннями. Загальний вектор вдосконалення — від описовості до аналітичності, від нейтральності до авторської визначеності, від статичності до інтерактивності. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить підвищити загальну оцінку продукту, розширити його аудиторну базу та зміцнити його позицію як повноцінного журналістського дослідження специфіки відеоінтерв'ю Дмитра Комарова у спецпроєкті «Рік. За кадром».

Висновки до розділу 3

Третій розділ присвячений практичному виміру дослідження — створенню журналістського мультимедійного продукту у форматі лонгріду та його пілотному тестуванню серед цільової аудиторії. Лонгрід побудований як

аналітично-документальний матеріал, що поєднує текст, відеовставки, фотографії, цитати та інфографіку в єдину структуровану цифрову публікацію. Концептуально матеріал охоплює жанрову специфіку відеоінтерв'ю Комарова, характеристику героїв проєкту, авторську манеру журналіста та реакцію аудиторії на матеріали.

Результати пілотного анкетування 50 респондентів засвідчили, що продукт позитивно сприйнятий цільовою аудиторією: 76% учасників оцінили матеріал як цікавий і змістовний, 74% зафіксували поглиблення розуміння теми після читання, а 82% відзначили зростання довіри до спецпроєкту «Рік. За кадром». Водночас виявлені слабкі місця — зокрема, якість інфографіки та обсяг окремих блоків — дозволяють сформулювати конкретні орієнтири для доопрацювання продукту.

На основі аналізу результатів анкетування розроблено п'ятнадцять рекомендацій щодо вдосконалення лонгріду, що охоплюють структурний, візуальний, текстовий, дистрибуційний та інтерактивний рівні матеріалу. Реалізація цих рекомендацій дозволить підвищити ефективність продукту, розширити аудиторну базу та забезпечити відповідність матеріалу сучасним стандартам цифрової мультимедійної журналістики.

ВИСНОВКИ

Відеоінтерв'ю як жанр аудіовізуальної журналістики являє собою форму публічної комунікації, де вербальні та невербальні компоненти утворюють єдиний смисловий простір. Жанр сформувався на перетині журналістської практики інтерв'ювання, технологій відеофіксації та цифрового середовища поширення. Діалогічна природа, візуальна наочність і персоніфікований підхід до подачі інформації визначають його місце в системі сучасних медіа. Аудіовізуальна синкретичність формату дозволяє одночасно транслювати зміст висловлювань, емоційний стан респондента та контекст середовища, що принципово відрізняє його від текстових форм журналістики.

Класифікація відеоінтерв'ю охоплює широкий спектр різновидів — від інформаційних та аналітичних до портретних, авторських і дискусійних. Кожен тип визначається комунікативними завданнями, типом респондента, характером подачі матеріалу та специфікою платформи. Жанрова гнучкість відеоінтерв'ю забезпечує його присутність у новинних програмах, документальних проєктах, авторських серіях та онлайн-форматах. Адаптація жанру до різних умов свідчить про його здатність відображати соціальні процеси через персоніфіковану форму публічного мовлення.

Сприйняття відеоінтерв'ю аудиторією є багатовимірним процесом, що поєднує когнітивний, емоційний та соціальний рівні. Ракурси, плани, міміка, інтонаційні особливості мовлення та темп розмови формують відчуття присутності та безпосереднього контакту з героєм матеріалу. Платформа поширення, тривалість і структура матеріалу впливають на глибину осмислення та рівень залученості глядача. Здатність відеоінтерв'ю одночасно апелювати до розуму й почуттів робить його одним із найефективніших інструментів комунікації в сучасному медіапросторі.

Творчий шлях Дмитра Комарова демонструє органічний перехід від документального тревел-формату до воєнної журналістики із збереженням авторського стилю. Його підхід поєднує репортажну точність із персоналізованим наративом, де журналіст є не спостерігачем, а учасником

комунікативного процесу. Авторська присутність у кадрі, здатність вести розмову без тиску та увага до людського виміру подій стали впізнаваними ознаками його медіамови. Саме ця особливість стилю забезпечила проєкту «Рік. За кадром» широке суспільне сприйняття.

Спецпроєкт «Рік. За кадром» сформований на поєднанні польових репортажів, студійних інтерв'ю та авторського наративу, що утворюють цілісний документальний продукт. Хронологічна послідовність від перших днів повномасштабного вторгнення до процесів відновлення деокупованих територій створює об'ємну картину реальності воєнного часу. Розмаїття локацій — Київщина, Харківщина, Херсонщина — дозволило зафіксувати різні аспекти гуманітарних і соціальних процесів. Завдяки цьому проєкт функціонує не лише як медіапродукт, а й як документ епохи.

Структура спецпроєкту включає кілька взаємопов'язаних сегментів: польові та студійні блоки, авторський коментар, хронологічну лінію і гуманітарну складову. Візуальні рішення — монтаж, плани, освітлення — підпорядковані логіці розкриття теми та формуванню ефекту присутності. Інтерактивний сегмент через онлайн-платформи забезпечує повторний перегляд і публічне обговорення, що перетворює споживання контенту на колективний досвід. Така архітектура свідчить про свідомий підхід до проєктування медіапродукту з урахуванням потреб аудиторії.

Журналістський мультимедійний продукт у форматі лонгріду, розроблений у межах дослідження, поєднав аналіз жанрових особливостей відеоінтерв'ю, характеристику героїв проєкту та результати вивчення аудиторних реакцій. Пілотне анкетування 50 респондентів підтвердило змістовність і відповідність лонгріду очікуванням цільової аудиторії: 76% оцінили матеріал позитивно, 74% відзначили поглиблення розуміння теми, а 82% — зростання довіри до спецпроєкту. Водночас виявлені зони для вдосконалення — зокрема інфографіка та обсяг окремих блоків — сформували конкретні орієнтири для подальшої редакційної роботи.

Спецпроект «Рік. За кадром» утверджує авторський документальний формат як повноцінну відповідь на суспільний запит у часи активного конфлікту. Особистий вимір подій, довірча атмосфера розмов і послідовна фіксація людських доль у зоні бойових дій відрізняють проєкт від стандартних новинних форматів. Аудиторія сприймає його не як джерело оперативної інформації, а як простір для рефлексії та усвідомлення того, що відбувається з країною. Цей досвід підтверджує, що документальна журналістика залишається одним із найдієвіших засобів формування суспільної пам'яті та громадянської свідомості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаврилюк І. Візуальний контент місцевої онлайн-журналістики: сучасні тенденції та проблеми. *Журналістика в системі соціокомунікаційної діяльності*. 2020. Вип. 1 (33). С. 51–56. URL : https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/80364/1/Havryliuk_Obraz_1_2020.pdf
2. Процишин Ю. YouTube-канал – необхідність сьогодення. Маркетинг і цифрові технології : Збірник матеріалів IV Міжнародної наук.- практ. конф. 24–25 вересня 2020 р. ОНПУ. Одеса : ТЕС, 2020. С. 69–70. URL : <https://www.mdt-opu.com.ua/files/download/2020/sbornik-tezisov2020.pdf>
3. Максименко І. В. Роль та значення візуального контенту в освітленні соціальних проблем. Людина. Культура. Техніка в новому тисячолітті : XXI міжнар. наук.-практ. конф., 23 квіт. 2020 р. : зб. тез наук. доп. Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2020. Ч. 1. С. 91–92. URL : <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/23729>
4. Загородня К. Особливості контенту для молодіжної аудиторії в Youtube та Instagram. Київ : Національний авіаційний університет, 2020. 73 с. URL : <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/44995>
5. Дубняк К. В. Соціальні мережі інтернет як засіб обміну інформацією. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 1(50). С. 64– 69. URL: <http://tta.org.ua/index.php/2070-4011/article/view/150603/149696>
6. Галудзіна-Горобець В. І. Трансформаційні процеси жанру телевізійного інтерв'ю в сучасному медіапросторі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 2. С. 95–102. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3527/%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20.%20%20.%20%20%20%20%20%20%20%20%20.pdf?sequence=1>
7. Дяків Х. Ю. Телеінтерв'ю і труднощі для журналістів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»*.

2018. Вип. 1(69). С. 139–142. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/download/1598/1412/2825>

8. Скишляк І. І. Прийоми інтерв'ювання у різних медіаформатах (на прикладі творчого проекту «Крафтова журналістика»). Львів : Український католицький університет, 2020. 93 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/10444/1/Lashchonova.pdf>

9. Сербін С. Рольові функції маніпулятора в прямоефірних інтерв'ю. Медіапростір: збірник наукових статей із соціальних комунікацій. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. Вип. 7. С. 32–41. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/8490>

10. Кузьменко О. Ю. Пейоративна оцінка адресата в англomовному інтерв'ю (на матеріалі глянцевого журналу для чоловіків GQ). Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу : матеріали Всеукр. наук. конфер. пам'яті докт. філол. наук, проф. Д. І. Квеселевича. Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2017. С. 45–47. URL: https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%9A%D1%83%D0%B7%D1%8C%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%20%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82.pdf?id=4f977baa-d56a-4c8e-925c-70d6aaf13be2

11. Казімова Ю. До поняття формату жанру інтерв'ю у журналістиці. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Журналістські науки. 2018. № 896. С. 59–62. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=vnulpjn_2018_896_11

12. Заблоцька А. Специфіка взаємодії комунікантів у різних видах інтернет-інтерв'ю. Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. з міжнародною участю, 4 жовтня 2021 р.

Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2021. С. 113–119 URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/10444/1/Lashchonova.pdf>

13. Вусик Г. Л. Термінологічна журналістська етика воєнного часу *Modern science: innovations and prospects : Proceedings of X International Scientific and Practical Conference*. Stockholm. 2022. С. 258-264. URL: <https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/30762/1/MODERN.pdf>

14. Кіца М. Особливості та методи виявлення фейкової інформації в українських ЗМІ. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Журналістські науки. 2017. Вип. 883. С. 28–32. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/apr/16109/kitsa.pdf>

15. Гречишкіна А.С. Жанр інтерв'ю на телебаченні: практика США та Західної Європи. *Молодий вчений*. №11 (75), 2019. С.96-100 URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1331>

16. Дворянин П. Сенситивне інтерв'ю: переживання колективної травми війни. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2023. Випуск 52-53. С. 99–108 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2023_52-53_10

17. Калита О. П. Жанрові особливості інтерв'ю на сторінках українських онлайн видань. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Журналістика* Том 34 (73) № 1 Ч. 2, 2023. С.302-312 URL: https://document.kdu.edu.ua/diplom/2025_bak_6466.pdf

18. Кондратенко Н.В. Політичне інтерв'ю як вербальна репрезентація іміджу українського політика. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018 № 32. С. 53-56 URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v32/part_3/17.pdf

19. Кузьменко О.Ю. Інтерв'ю: історія розвитку і трансформації жанру. Веб сайт. URL: <http://nniif.org.ua/File/21koyiir.pdf> (дата звернення: 09.02.2026)

20. Луцик В.В., Гавгун С.Р. Сучасні моделі процесуального інтерв'ю. Кримінальне право та кримінологія. Час правда: веб сайт. URL:

<https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/download/309/294/>

(дата

звернення: 09.02.2026)

21. Миколаєнко А. Жанрові особливості сучасної української медіакритики. *Синопсис: текст, контекст, медіа*. 2021. 27(1). С. 32–38 URL: <https://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/418>

22. Петрина Л. В. Методика проведення інтерв'ю у форматі соціального токшоу на прикладі програми «Говорить Україна». *Інтегровані комунікації*. 2017. С. 84-94. URL: <https://intcom.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/103/84>

23. Тонкіх І. Ю. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті: навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. 256 с. URL: <https://eir.zp.edu.ua/items/3489844b-d09f-44d5-bda8-06b7f8c45b27>

24. Дмитро Комаров біографія: мандри серцем і душею. URL: <https://engage.org.ua/dmytro-komarov-biografiya-mandry-serczem-i-dusheyu/> (дата звернення: 09.02.2026)

25. Дмитру Комарову – 40: топ-10 фактів про ведучого, що вражають. URL: <https://tsn.ua/glamur/dmitru-komarovu-40-top-10-faktiv-pro-veduchogo-scho-vrazhayut-2355313.html> (дата звернення: 09.02.2026)

26. Дмитро Комаров – откровення телемандрівника програми «Світ навиворіт» на «1+1». URL: <https://intour.com.ua/statti/interviu/komarov-za-kadrom-abo-vivorit-svitu-navivorit> (дата звернення: 09.02.2026)

27. Дмитро Комаров — найвідоміший український мандрівник. URL: <https://womo.ua/dmytro-komarov-najvidomishyj-ukrayinskyj-mandrivnyk/> (дата звернення: 09.02.2026)

28. Дмитро Комаров: біографія та секрет успіху суперведущего. URL: https://show-business.znaj.ua/187532-dmitro-komarov-b%D1%96ograf%D1%96ya-ta-sekret-usp%D1%96hu-superveduschego#google_vignette (дата звернення: 09.02.2026)

29. Дмитру Комарову – 42: як змінювався головний мандрівник країни за роки в ефірі. URL: https://24tv.ua/show24/dmitro-komarov-svyatkuye-den-narodzhennya-yak-vin-zminivsia-za_n2843200 (дата звернення: 09.02.2026)

30. Життя та "загибель" Дмитра Комарова. URL: <https://tabloid.espreso.tv/zhittyta-ta-zagibel-dmitra-komarova> (дата звернення: 09.02.2026)
31. Документальний проєкт "Рік" від команди "Світу навиворіт". URL: <https://1plus1.video/rik/rik-za-kadrom> (дата звернення: 09.02.2026)
32. Президент Зеленський в спецпроєкті Дмитра Комарова. URL: <https://tv-park.ua/prezydent-zelenskyj-v-speczproyekti-dmytra-komarova-rik-za-kadrom-rozkazav-pro-spilkuvannya-iz-batkamy-bezpechne-majbutnye-dlya-ukrayiny-ta-oboronu-bankovoyi/> (дата звернення: 09.02.2026)
33. Спецпроєкт Дмитра Комарова «Рік. За кадром». Про героїв і людей. URL: <https://detector.media/kritika/article/211990/2023-06-01-spetsproiekt-dmytra-komarova-rik-za-kadrom-pro-geroiv-i-lyudey/> (дата звернення: 09.02.2026)
34. Печеранський І., Катренко В. Характеристика жанрів тревелжурналістики. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. 2019. №2 (1). С. 33–41. URL : <http://audiovisual-art.knukim.edu.ua/article/view/170861/171439>
35. “Вони почали готуватись до війни з 2007 року”: у спецпроєкті Дмитра Комарова “Рік.За кадром” покажуть повне інтерв’ю Кирила Буданова. URL : <https://1plus1.ua/rik/novyny/voni-pocali-gotuvatis-do-vijni-z-2007-roku-u-specproekti-dmitra-komarova-rikza-kadrom-pokazut-povne-intervu-kirila-budanova> (дата звернення: 09.02.2026)
36. Що залишилося за лаштунками оборони України? Фільм Дмитра Комарова Рік. За кадром. Міністр Резніков. URL : <https://vikna.tv/dlia-tebe/vijna-v-ukrayini/dmytro-komarov-film-rik-za-kadrom-ministr-reznikov-dyvytys/> (дата звернення: 09.02.2026)
37. Червінчук А. Інтерв’ю в сучасній українській журналістиці: способи оформлення та репрезентації (на прикладі видань «Українська правда» та «The ukrainians»). *Діалог. Медіастудії* №27. 2021 С.227-245 URL : <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/89e0995c-a45a-4232-9066-a32154e7c072/content>

38. Валерій Залужний в спецпроекті "Рік.За кадром" відкрив невідомі факти. URL: <https://broadcast.net.ua/ru/tv/9231-valerii-zaluzhnyi-v-spetsproiekti-rikza-kadrom-vidkryv-nevidomi-fakty> (дата звернення: 09.02.2026)
39. Rafajac O., Jakupović A. Integral communication tool. *International Journal of e-Collaboration*. 2017. Vol. 13, no. 3. P. 1–21. URL: <https://doi.org/10.4018/ijec.2017070101>
40. Weel-Baumgarten I. w. E. v. Education, research & policy: the three-legged stool of healthcare communication. *Journal of communication in healthcare*. 2018. Vol. 11, no. 1. P. 9–11. URL: <https://doi.org/10.1080/17538068.2018.1436398>
41. На «1+1 Україна» вийде проєкт Дмитра Комарова, в якому він покаже те, що залишилось за кадром фільму «Рік». URL: <https://detector.media/infospace/article/210361/2023-04-20-na-11-ukraina-vyyde-proiekt-dmytra-komarova-v-yakomu-vin-pokazhe-te-shcho-zalyshylos-za-kadrom-filmu-rik/> (дата звернення: 09.02.2026)
42. Дивіться другу частину спецпроекту Дмитра Комарова "Рік. За кадром. Міністр". URL: https://maximum.fm/divitsya-drugu-chastinu-specproyektu-dmitra-komarova-rik-za-kadrom-ministr_n209104 (дата звернення: 09.02.2026)
43. Резніков, Малюк, Буданов та Залужний: Проєкт «Рік. За кадром» Дмитра Комарова покаже ще чотири інтерв'ю. URL: <https://detector.media/infospace/article/210796/2023-05-02-reznikov-malyuk-budanov-ta-zaluzhnyy-proiekt-rik-za-kadrom-dmytra-komarova-pokazhe-shche-chotyry-intervyu/> (дата звернення: 09.02.2026)

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для дослідження реакції аудиторії на спецпроект Дмитра Комарова «Рік. За кадром»

Шановний респонденте! Просимо Вас взяти участь у опитуванні, присвяченому вивченню сприйняття журналістського мультимедійного продукту — лонгріду про спецпроект Дмитра Комарова «Рік. За кадром». Анкетування є анонімним. Будь ласка, ознайомтесь із лонгрідом перед заповненням анкети.

Блок 1. Соціально-демографічні дані

1. Ваша стать:

- Жінка
- Чоловік
- Інше / Не бажаю вказувати

2. Ваш вік:

- 18–25 років
- 26–35 років
- Понад 35 років

3. Ваш рівень освіти:

- Середня або середня спеціальна
- Вища або незакінчена вища

4. Ваша сфера діяльності або навчання:

- Медіа, журналістика, гуманітарні науки
- Інша спеціальність

Блок 2. Загальне сприйняття лонгріду

5. Яке загальне враження справив на Вас лонгрід?

- Цікавий і змістовний
- Достатньо інформативний

- Надто об'ємний

6. Як Ви оцінюєте структуру лонгріду?

- Зрозуміла та логічна
- Окремі переходи між блоками потребують доопрацювання
- Структура відчувається перевантаженою

7. Чи поглибилося Ваше розуміння теми після ознайомлення з лонгрідом?

- Так, значно глибше
- Трохи глибше
- Без змін

Блок 3. Оцінка мультимедійних елементів

8. Як Ви оцінюєте такі елементи лонгріду? (оцініть кожен: зрозумілий та корисний / частково зрозумілий / незрозумілий або зайвий)

Елемент	Зрозумілий та корисний	Частково зрозумілий	Незрозумілий або зайвий
Вбудовані відеофрагменти	☐	☐	☐
Фотографії з проєкту	☐	☐	☐
Цитати у виділених блоках	☐	☐	☐
Інфографіка	☐	☐	☐

Блок 4. Оцінка інтерв'ю спецпроєкту

9. Яке з інтерв'ю, представлених у лонгріді, справило на Вас найбільший емоційний та змістовий вплив? (оберіть одне)

- Інтерв'ю з Кирилом Будановим
- Інтерв'ю з Валерієм Залужним
- Інтерв'ю з Володимиром Зеленським
- Інтерв'ю з Олексієм Резніковим
- Інтерв'ю з Василем Малюком

10. Як Ви охарактеризували б авторську манеру Дмитра Комарова як інтерв'юера?

- М'яка, але змістовна — дозволяє розговорити респондента без тиску
- Нейтральна, без вираженого авторського стилю
- Хотілося б бачити більш гострих і провокативних запитань

Блок 5. Функція та вплив матеріалу

11. Яку функцію виконав лонгрід насамперед для Вас особисто?

- Інформував та аналізував
- Фіксував і документував події
- Надихнув переглянути оригінальні відеоматеріали проєкту
- Важко визначити

12. Як Ви оцінюєте обсяг лонгріду?

- Доречний для такої теми
- Надто великий, окремі блоки варто скоротити
- Недостатній, хотілося б більш детального розкриття

13. Чи готові Ви поширити лонгрід у своїх соціальних мережах?

- Так
- Можливо
- Ні

14. Який емоційний стан Ви відчули після читання лонгріду?

- Задумливість і рефлексію
- Повагу до роботи журналіста
- Бажання дізнатися більше
- Емоційне виснаження через важку тему

15. Чи вважаєте Ви підхід Дмитра Комарова більш ефективним для розкриття теми воєнного часу порівняно зі стандартними телевізійними форматами?

- Так, його підхід ефективніший
- Не вбачаю суттєвої різниці

– Класичні формати кращі

16. Чи зросла Ваша довіра до спецпроєкту «Рік. За кадром» як журналістського продукту після читання лонгріду?

- Так
- Рівень довіри залишився незмінним
- Ні

Додаток Б

ЖУРНАЛІСТСЬКИЙ МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ ПРОДУКТ (ЛОНГРІД)

Війна, яку показують в очі:
як відеоінтерв'ю Дмитра Комарова у проєкті «Рік. За
кадром» змінюють розмову про війну – і що відчуває
глядач

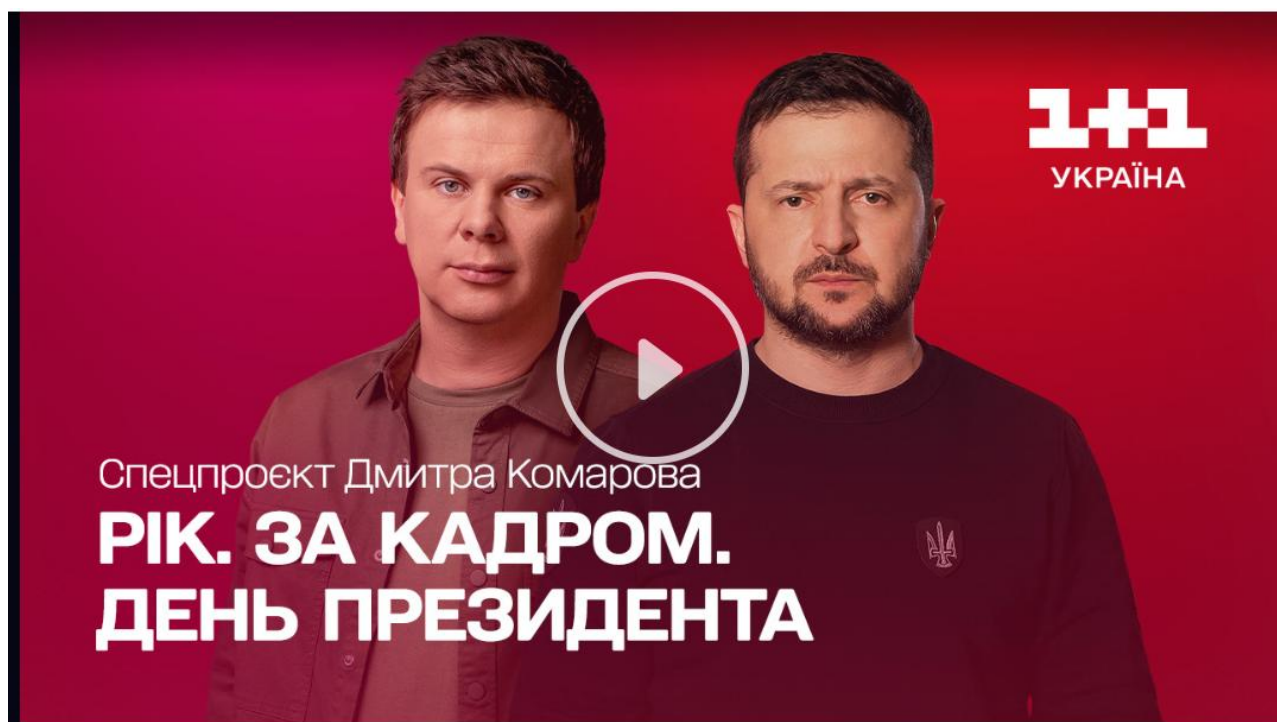


Рис. Б.1. Спецпроєкт «Рік. За кадром» Дмитра Комарова (обкладинка проєкту). Фото адаптоване автором за: <https://1plus1.video/rik/rik-za-kadrom>

У сучасному медіапросторі інтерв'ю давно перестало бути лише способом зібрати факти. Воно перетворилося на інструмент, який формує те, як аудиторія розуміє події. І це логічно: людина найбільше довіряє свідченням тих, хто сам усе бачив і пережив. Документальний проєкт «Рік. За кадром» команди «Світ навиворіт» – саме такий випадок. Це особистий і відверто суб'єктивний погляд Дмитра Комарова на війну, побудований навколо розмов із людьми, від рішень яких

залежить оборона країни. Цей лонгрід пояснює, як влаштовані ці відеоінтерв'ю, чому вони працюють інакше за звичні новини і яку реакцію викликають у тих, хто їх дивиться.

Чому відеоінтерв'ю стало головним жанром розмови про війну

Щоб зрозуміти феномен «Рік. За кадром», варто почати з самого жанру. Відеоінтерв'ю – це складний журналістський формат, який поєднує елементи класичного інтерв'ю, телевізійного репортажу й аудіовізуального оповідання. Його головна сила в тому, що журналіст передає інформацію не лише словами, а й цілим шаром візуальних сигналів. На відміну від тексту в газеті чи на сайті, тут видно інтонацію, паузи, міміку, жести й емоції людини. Завдяки цьому виникає відчуття присутності при розмові, а довіра до сказаного зростає в рази.

Мультимедійність працює комплексно: формат одночасно впливає і на зір, і на слух. У часи, коли конкуренція за увагу глядача шалена, саме таке поєднання утримує її значно довше, ніж звичайний текст. Додає сили й те, що сучасні інтерв'ю дедалі частіше знімають не в студії, а прямо на місці подій. Тоді атмосфера навколо стає частиною історії: вона робить матеріал живішим і додає йому документальної переконливості. Тож коли мова заходить про війну – тему, де факти переплетені з емоціями та особистим досвідом, – відеоінтерв'ю виявляється чи не найприроднішим способом її розповісти. Саме на цьому фундаменті й виростає проєкт «Рік. За кадром».

Дмитро Комаров: від мандрівника до воєнного документаліста

За кожним сильним проєктом стоїть автор з упізнаваним стилем, тож наступний логічний крок – придивитися до постаті самого журналіста. Дмитро Комаров – одна з найвідоміших постатей сучасної української журналістики. Він починав як репортер і фотограф, а згодом виробив власний стиль, головне в якому – глибоко занурюватися в атмосферу й показувати реальність такою, якою вона є, без прикрас. Широку популярність йому приніс мандрівний проєкт «Світ навиворіт», де він подорожував різними країнами й показував не стільки красиву природу, скільки звичайне життя людей: їхні звичаї, проблеми та щоденну реальність. Уже тоді проступав його авторський почерк – увага до деталей, повага до героїв і прагнення максимальної чесності.



Рис. Б.2. Дмитро Комаров під час зйомок на деокупованих територіях. *Фото адаптоване автором за:* <https://detector.media/kritika/article/211990/2023-06-01-spetsproiekt-dmytra-komarova-rik-za-kadrom-pro-geroiv-i-lyudey/>

Повномасштабне вторгнення розвернуло професійну траєкторію Комарова майже на сто вісімдесят градусів. Те, що донедавна було легким пізнавальним контентом про мандри, обернулося важкою воєнною документалістикою. Змінився і сенс самої роботи. Тепер вона не просто інформує – вона свідчить: фіксує те, що коїться, зберігає голоси людей, які пройшли крізь усе це, і поволі складає спільну пам'ять. Розмови з бійцями, волонтерами, цивільними звучать так відверто й живо тому, що автор не ховається за переліком формальних запитань, а спершу шукає з людиною спільну мову. Він майже завжди в кадрі, і це радше допомагає: глядач сприймає його не як стороннього спостерігача, а як того, хто веде тебе всередину подій. Власне, цей перехід – від тревелу до війни, але з тією самою впізнаваною інтонацією – і дав поштовх новому проєкту.

Як виник «Рік. За кадром»: ідея, концепція, формат

Спираючись на свій досвід і вже сформований почерк, Комаров зробив проєкт, який природно виріс із його повнометражної стрічки «Рік», знятої до першої річниці вторгнення. Задум тут максимально прозорий: винести на поверхню те, що не вмістилося у фільм, – кадри й розмови, які лишилися поза монтажем. По суті кожен епізод – це довга відеорозмова з тими, хто ухвалює рішення на найвищому рівні: Володимиром Зеленським, Олексієм Резніковим, Валерієм Залужним, Кирилом Будановим, Василем Малюком.

Жанрово це гібрид: тут і класичне відеоінтерв'ю, і репортаж, і прийоми документального кіно водночас. Добре видно це вже з першого випуску про один робочий день президента – розмова там точиться просто під час поїздки Зеленського, а між репліками вмонтовано те, що зазвичай лишається поза кадром. Ще одна особливість: проєкт цілком про війну й нічого, окрім неї. Розмови тягнуться від того,

чому все почалося, через сьогоднішній стан речей, аж до того, що буде завтра. Складну політику й військову логіку тут не подають сухими тезами – вони проступають крізь особисті історії та слова самих посадовців, тому глядач отримує не абстрактну схему, а чийсь прожитий досвід. Окремо впадає в око вивірена комунікаційна стратегія: меседжі адресні – окремо для українців, окремо для світу, окремо для людей на тимчасово

окупованих територіях і навіть для противника. Але концепція – це лише каркас; те, що робить ці інтерв'ю по-справжньому особливими, ховається в манері їх ведення.

Що робить ці інтерв'ю особливими: стиль ведення й запитання

У «Рік. За кадром» Комаров радше не інтерв'ює у звичному сенсі, а ланка між високопосадовцем і тим, хто дивиться. Він не грає в найрозумнішого, не тягне ковдру на себе й не намагається переважити співрозмовника – уся його робота в тому, щоб без втрат донести те, що людина хоче сказати. Такий доступ дає матеріал, якого більше ніде не взяти, але має й тіньовий бік: із людьми при владі завжди йдеш по тонкій межі між відвертістю та межами дозволеного. І тут автор свідомо стає на бік співпраці – працює зі співрозмовником, а не воює з ним. Несподівано в пригоді стала колишня тревел-школа: вміння говорити просто, по-людськи й жваво нікуди не зникло, а перетворилося на спосіб розплутувати справді складні теми.

Найкраще це читається в тому, як він ставить запитання. Мова навмисно проста, майже така, якою говорять удома, – питання звучать легко, без канцеляриту й без відчуття, що тебе допитують. Він тримається загального: що зараз коїться, як ви це бачите, що буде далі. На перший погляд – нічого особливого, та саме ці нескладні формулювання розв'язують людям язик: співрозмовники без поспіху розкладають своє бачення, думки, плани. Скажімо, Залужний у відповідях не лише змальовував обстановку, а й закладав туди сигнали для суспільства – згадати хоча б ту історію про дитину, яка спитала, коли вони повернуться до Маріуполя. Комаров майже не перебиває й не душить уточненнями, дає договорити до кінця, навіть коли думка відходить далеко вбік від початкового питання.

При цьому все обертається навколо війни – це наскрізна й по суті єдина тема. Побутове, дрібне, дотичне автор лишає за дужками й тримається самої війни: її витоків, перебігу, наслідків, того, що попереду. Через це розмови виходять щільними – майже в кожній відповіді є або аналітика, або стратегічний підтекст. У випуску з президентом, наприклад, мова йшла не про приватне життя, а про те, як влаштований його день, як народжуються рішення, за що він відповідає, – і саме так глядачеві стає видно внутрішню механіку держави під час війни. Зрозуміло, у такої делікатної манери є і слабкі місця, і про них чесніше сказати прямо.

КОМАРОВ ЯК ІНТЕРВ'ЮЕР: СИЛЬНІ ТА СЛАБКІ СТОРОНИ	
СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
+ Доступ до топ-спікерів	- Обмежена конфронтація
+ Висока довіра співрозмовників	- Ризик компліментарності
+ Відкриті запитання	- Менше фактчекінгу в кадрі
+ Ефект присутності	- Нерівномірна гострота
+ Глибина розмови	- Залежність від доступу
+ Персоналізація влади	- М'якість як межа жанру

Рис. Б.3. Сильні та слабкі сторони Дмитра Комарова як інтерв'юера. *Складено автором*

Якщо скласти все до купи, інтерв'юер Комаров виходить фігурою суперечливою, та водночас цілісною. На його боці – доступ до перших осіб, висока довіра тих, з ким він говорить, відкриті запитання, ефект живої присутності, глибина й уміння показати владу через конкретну людину. А зворотний бік тієї самої м'якості – мало гострих зіткнень, спокуса компліментарності, майже відсутній фактчек просто в кадрі, нерівна напруга й залежність від того, чи пустять до героя. Ці поступки – не випадковість, а ціна обраної моделі співпраці; власне завдяки їм герої й погоджуються говорити настільки відверто.

Герої проєкту: п'ять облич української оборони

Окрему вагу проєкту дає саме коло співрозмовників. «Рік. За кадром» тримається на п'яти постатях, і кожна відповідає за свою ділянку оборони. Володимир Зеленський – це політичний зріз: перемовини з партнерами, ухвалення рішень, оборона столиці в найперші дні. Олексій Резніков розкриває логіку стратегічних рішень і того, як розподіляють ресурси. Валерій Залужний говорить про те, як вибудовано оборону й налагоджено взаємодію із союзниками. Кирило Буданов відкриває кухню розвідки й підготовки операцій. Василь Малюк зосереджується на безпеці та протидії загрозам.

П'ЯТЬ ОБЛИЧ УКРАЇНСЬКОЇ ОБОРОНИ У ПРОЄКТІ «РІК. ЗА КАДРОМ»				
1	2	3	4	5
Володимир Зеленський	Олексій Резніков	Валерій Залужний	Кирило Буданов	Василь Малюк
<i>Президент</i>	<i>Міністр оборони</i>	<i>Головком ЗСУ</i>	<i>Голова ГУР</i>	<i>Голова СБУ</i>
Політичний рівень: рішення, партнери, оборона столиці	Стратегічні рішення та управління ресурсами	Організація оборони, взаємодія з партнерами	Розвідка та планування операцій	Безпекові аспекти, протидія загрозам

Рис. Б.4. Герої відеоінтерв'ю у проєкті «Рік. За кадром». *Складено автором*

Підбір тут аж ніяк не випадковий: разом ці п'ять розмов складаються в об'ємну картину, де стратегічне й людське видно одночасно. Глядач отримує не розрізнені заяви, а ціле – як різні поверхи влади ухвалюють рішення й узгоджують дії між собою. Саме цим проєкт відрізняється від щоденних новин, які зазвичай чіпляються або за офіційні джерела, або за «голоси знизу», та рідко зводять обидва рівні в одному матеріалі. А раз матеріал настільки густий, на перший план виходить інше питання: як його вчитує й тлумачить сам глядач?



ua Президент Зеленський в спецпроєкті Дмитра Комарова «Рік. За кадром» розповів про спілкування із батьками, безпечне майбутнє...

Рис. Б.5. Інтерв'ю Президента Володимира Зеленського у спецпроєкті «Рік. За кадром». *Фото адаптоване автором за: <https://www.facebook.com/watch/?v=156631960425509>*

Як глядач інтерпретує контент

Те, як аудиторія реагує на «Рік. За кадром», видає одне: глядач тут не споживає мовчки, а працює. Він збирає картину до купи, зважаючи не лише на слова, а й на

контекст, інтонацію, вираз обличчя, жести, на саму атмосферу в кадрі. Багато хто буквально

«читає між рядками»: люди вловлюють кожне формулювання, паузу, мимовільну емоцію посадовця – бо все це щось та й означає. Поряд із цим іде потужна персоналізація: глядач складає собі портрет конкретної людини – наскільки вона впевнена, спокійна, чи тримає ситуацію в руках, у якому вона стані.

Глядач весь час звіряє почуте з тим, що вже знає, – з новинами, з власним досвідом, – і так домальовує собі ціле. У війну це особливо цінно, бо офіційні дані часто або неповні, або притримані з міркувань безпеки. Тому дехто йде ще далі й намагається вгадати, що попереду: слова посадовців читають як натяки на майбутнє навіть тоді, коли прямо нічого не сказано. Ось ця активна, мало не співавторська робота глядача й пояснює, чому проєкт виконує цілу низку суспільних завдань – і на них варто зупинитися окремо.

Соціальні функції проєкту

Якщо глянути ширше, проєкт тягне на собі відразу кілька суспільних функцій, що працюють у зчепленні. Інформаційна – це самі розмови з ключовими людьми у владі й новини з перших вуст. Документальна тримається на тому, що події фіксують у моменті, і матеріал стає історичним свідченням. Комунікаційна перекидає місток між владою й людьми через пряму, без посередників, мову, а інтерпретаційна допомагає розжувати складні процеси через оцінки й коментарі.

СОЦІАЛЬНІ ФУНКЦІЇ ПРОЄКТУ «РІК. ЗА КАДРОМ»		
ФУНКЦІЯ	СУТЬ	РЕАЛІЗАЦІЯ
Інформаційна	Передача актуальної інформації	Інтерв'ю з ключовими ланками влади
Документальна	Фіксація історичних подій	Запис у реальному часі
Комунікаційна	Зв'язок влади й суспільства	Пряма мова без посередників
Інтерпретаційна	Пояснення складних процесів	Коментарі та оцінки подій
Консолідаційна	Формування єдності суспільства	Акцент на спільній боротьбі
Мотиваційна	Підтримка морального стану	Демонстрація стійкості
Репрезентативна	Формування образу держави	Лідери як частина суспільства
Архівна	Збереження для майбутнього	Відеофіксація подій

Рис. Б.6. Соціальні функції проєкту «Рік. За кадром». Складено автором

Поряд із цими працюють і функції, що б'ють просто по настроях у суспільстві. Консолідаційна збирає людей до купи, нагадуючи про спільну боротьбу; мотиваційна

тримає бойовий дух, показуючи стійкість; репрезентативна ліпить образ держави, де лідери – частина того ж народу. І нарешті архівна: вона відкладає відзняте про запас, на майбутнє. Та діють вони не самі собою, а через цілком конкретні психологічні важелі, що чіпляють глядача.

Психологічний вплив на аудиторію

На рівні сприйняття проєкт спирається на кілька психологічних ефектів. Невимушений тон і проста мова скорочують відстань і додають довіри до тих, хто говорить. Особисті історії, чийсь переживання вмикають співчуття й затягують емоційно. Жива, неквапна розмова дає відчуття, ніби ти поруч, і все це звучить переконливо реально. А відповіді про те, що зараз і що далі, трохи гасять тривогу, повертаючи глядачеві відчуття, що він тримає руку на пульсі.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ПРОЄКТУ НА АУДИТОРІЮ		
ЕФЕКТ	СУТЬ ВПЛИВУ	РЕЗУЛЬТАТ
Довіра	Неформальний стиль, проста мова	Зростання довіри до спікерів
Емпатія	Особисті історії та переживання	Глибше емоційне залучення
Присутність	Живий формат, довгі розмови	Підсилення реалістичності
Зниження тривоги	Відповіді про ситуацію й перспективи	Відчуття контролю
Консолідація	Акцент на спільній боротьбі	Посилення ідентичності
Когн. активація	Непрямі відповіді, натяки	Аналіз та інтерпретація
Авторитет	Інтерв'ю з керівництвом держави	Посилення переконливості

Рис. Б.7. Психологічний вплив проєкту на аудиторію. *Складено автором*

Глибше працюють і тонші речі. Наголос на спільній боротьбі цементує людей і підсилює відчуття «ми». Ухильні відповіді й півнатяки змушують голову працювати – аналізувати й добудовувати сенс, про що вже йшлося. А сам факт, що говорить керівництво держави, додає сказаному ваги й переконливості. У сумі ці ефекти й пояснюють, чому проєкт зачіпає не лише окремого глядача, а й медіапростір загалом.

Вплив на телебачення та журналістику

Історія «Рік. За кадром» переростає рамки одного проєкту й зачіпає саму професію. Звичне телебачення, яке завжди ставило на короткі новини, дедалі частіше розбавляє ефір довгими відеорозмовами, де можна докопатися до суті. Кожен випуск – близько п'ятдесяти хвилин; за всіма канонами утримання уваги це самогубство, але виходить навпаки: коли тема справді важить, люди досиджують до кінця. Виходить проєкт на «1+1 Україна», проте основну аудиторію збирає на YouTube, де його

дивляться люди геть різного віку. Така присутність одразу на кількох майданчиках давно стала прикметою сучасної журналістики, у якій межа між старим телеканалом і новою платформою майже зникла.

З погляду фаху проєкт наочно показує, як змінюється сама роль журналіста. Комаров тут – не жорсткий допитувач і не критик, а передусім той, хто створює середовище, де гість, байдуже посадовець це чи людина, що пережила біду, може бути собою. Зняті у воєнний час розмови вже сьогодні тягнуть на історичні свідчення, які потім вивчатимуть, щоб краще зрозуміти, що з нами було. А сам цей «м'який» підхід суспільство сприйняло неоднозначно, та водночас він показав інший шлях у журналістиці – той, де першою стоїть не сутичка, а довіра й співпраця зі співрозмовником.

Висновок

Відеоінтерв'ю Дмитра Комарова в межах «Рік. За кадром» – це окрема журналістська модель, у якій сходяться документальність, невідомість емоція й дуже особиста манера подавати інформацію. Сила їх не лише в тому, що фіксуються факти й події; головне інше – глядач ніби сам опиняється всередині того, що бачить на екрані. Комаров не ховається за камерою, він тут повноцінний учасник і персонаж – не заважає, а навпаки веде: щось пояснить, десь переживе разом з людьми, когось підтримає в біді.

Сприймають проєкт по-різному. Багатьох підкуповує відкритість, щирість і людська близькість Дмитра – це додає довіри й робить його популярним у соцмережах. Та є й ті, кому ця форма чужа: вони дорікають проєкту надмірною суб'єктивністю й тим, що він надто тисне на емоції. І все ж «Рік. За кадром» цілком можна назвати виразним зразком сучасної мультимедійної журналістики, де факт іде поруч з емоцією, – і це відчутно міняє те, як ми взагалі читаємо новини в цифрову добу.